

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

SCOVENECE

Hitlerizem ob Karavankah

Čim bolj prebiramo poročila o zadnjih daljnosežnih spremembah v Avstriji, tem bolj tesno nam postaja pri srcu. Pa naj so to poročila inozemstva, ki dogodke na Dunaju presojajo skrajno črno s stališča evropske politike sploh, ali pa prisiljeni, na zunanjo dobrovoljno, na znotraj pa s zaskrbljenostjo prenasajeni komentarji avstrijskega tiska. Eni in drugi se ujemajo v tem, da se je na Dunaju zgodilo nekaj, kar bo imelo usodne posledice ne samo za Avstrijo samo, ampak za ves obseg mednarodnih odnosov v srednji Evropi, ki je, kakor smo se navadili misliti, ključ do evropskega mira sploh.

Ni naša stvar govoriti o vstih, ki jih bo vdor hitlerjevstva v notranjepolitično življenje v Avstriji napravil na primer pri velesilah na zapadu in jugu Evrope. Te so imele časa dosti, da vsaka za sebe misli in vnaprej presoja možnosti, ki so bile za Avstrijo odprte. Časa imajo morda še sedaj in tudi sredstva, čeprav v bolj omejenem obsegu, da zaustavijo kolo, ki se je začelo vrteti. Tudi ni naša stvar, da premišljujemo na mestu raznih sosed Avstrije, za katere se je položaj po zadnjih dunajskih dogodkih bistveno spremenil, kajti te so razvoj skrbno zasledovale, se mu v bran postavljale, opozarjale ostalo Evropo velikih na to, kar se pripravlja, in tudi sedaj ne bodo zamudile priložnosti, da svoja prizadevanja preusmerijo tako, kakor zahteva novi položaj, ustvarjen po zmagi hitlerjevstva nad Avstrijo. Mislimo moramo sami na posledice, ki se tičejo naše države na splošno in našega slovenskega naroda še posebej.

Naša jugoslovanska država je v svoji zunanji politiki stala na nepremakljivi črti, da mora Avstrija ohraniti svojo samostojnost, ne samo formalno, ustavno samostojnost, ampak tudi samostojnost svoje ločene državnosti, kot jo zahteva njena ločena narodna bit. Jugoslovanska država je bila med prvimi, ki se je postavila v bran zamisli, naj Avstrija in Nemčija tvorita eno samo skupno carinsko enoto, kot si jo je želel avstrijski zvezni kancler Schober in nemški zunanji minister Curtius. Takrat velika Nemčija še ni bila mobilizirana v ideji narodnega socializma, ki si je postavil nalogo, da zbere pod svojimi zastavami vso nemško kri in vso nemško zemljo, ne glede na obstoječe politične meje. Če je že takrat bila zamisel samostojne Avstrije za našo državo osnovna zahteva njene zunanje politike, je postala danes sprito narodnosocialistične dinamike osnovna os zunanjepolitičnega življenja Jugoslavije sploh. Od svoje strani smemo samo obžalovati, da Avstrija tega nikdar ni hotela razumeti in je dosledno opustila vsak korak v tem pravcu. Zato bo morala Jugoslavija do novega položaja, ki je nastal v Avstriji, kjer je narodni socializem dobil ne samo zakonitost pred ustavo, marveč tudi vodilno moč v notranji upravi države, zavzeti stališče, kot ga ji narekujejo njeni življenjski interesi. Upamo, da bo Jugoslavija znala pretehtati ta položaj, ko je po zlomu avstrijskega odpora navalila teža 75 milijonskega, duhovno tako rekoč enako usmerjenega nemškega naroda na našo severno mejo. Zgodovina uči, da naravne ovire dinamike narodov ne zadržujejo. Zato ni prazen strah, ki ga izražamo, ko odkritoserčno povemo, da so tisti trenutki, ko so avstrijski nasipi proti narodnemu socializmu popustili, stopile v nevarno območje tudi severne pokrajine naše države. Obzidje sentimentalnosti ali lahkomišljenega zaupanja v besedna jamstva, če bi hoteli za njim iskati varnega zavetja, je preslabo in bi prej, kakor bi pričakovali, popustilo. Nemstvo je že od davno načrtno gradilo svoj most do Jadranskega morja. Ta most gre čez Slovenijo, čez najbolj severno pokrajino naše države. Ali smo preveč črnogledi, če sedaj, ko je čez ponizano Avstrijo valovje narodnega socializma s takšno silo butnilo do Karavank, računamo, realisti kot smo, z resno nevarnostjo, da ne bi nemstvo mnogo lažje kot prej poskušalo nadaljevati pot proti Jadranu, ki ga je zaustavila zmaga zavezniških držav v svetovni vojni? To nevarnost mora jugoslovanska država vzeti v poštev kot eno najhujših postavk svoje zunanje politike. Nimamo razloga misliti, da bi temu tudi ne bilo tako in da ne bi jugoslovanska vlada, varuh velike dediščine, potegnila iz avstrijske kapitulacije nauk, ki ga ji narekuje nujnost samoohranitve naše državne skupnosti.

S stališča slovenskega naroda pa so razgledi, ki se pred njim odpirajo, še bolj žalostni. Na Koroškem živi slovenska narodna manjšina, ki so ji samobitno življenje zajamčile mednarodne pogodbe. Koroški Slovenci so kulturni podaljšek slovenske in jugoslovanske kulture proti severu. Svoji zapisanih pravic niso dobili. Državna uprava, čeprav izvira jo iz ustave, ki jo nosi pridevek krščanske, jim jih je načrtno odrekala. Bili so izpostavljeni raznarodovalnim silam, ki so že štele leta, ko bo slovenski problem na Koroškem za vedno odpravljen. Toda dana jim je bila možnost borbe, samoobranbe, organiziranega odpora, ki je bil tolik, da je bilo še prostora za gojitev materine slovenske kulture. Dosedaj navzile vsemu temu niso zgubili vere, da bodo v svoji domovini, ki so ji zvesto prisegli in svojo prisego tudi zvesto držali, našli pogoje za samostojno kulturno življenje. Kajti narodni socialisti, ki so se na Koroškem skrivali pod drugimi imeni, in ki so koroškim Slovincem prizadejali največ škodo ter prisegli na njihov narodni pogin, so bili pred avstrijskim zakonom le nasprotniki države in so se morali pri svojem delu skrivati ali zahtevati. Sedaj ko je Avstrija odprla zatonirne narodnemu socializmu in mu celo izročila notranjo upravo v državi, sedaj ko je narodni socializem z vsem, kar pomeni idejno in praktično, postal v državi zakonit in odločilen, bodo vsi ti oziri padli in koroški Slovenci se bodo znašli pred nasprotnikom, proti kateremu nimajo nobenega orožja več. Mednarodne pogodbe jih ne bodo ščitile. Avstrijska ustava tudi ne. Hitlerizem bo sedaj mirno razvil svojo raznarodovalno fronto, da očedie vse ozemlje, ki ga še idejno loči od karavanske črte. Zopet grozi velikemu delu slovenskega naroda, da brez glasu izidne v objemu tujine, ki bo čez njegovo truplo nadaljevala polet proti jugu. Tudi s tega

„Avstrija se je podvrgla novemu redu“

Monakovo, 17. febr. »V. B.« je k dogodkom v Avstriji priobčil uvodnik z naslovom »Nemška Avstrija«. V tem članku pravi pisec, da je z zgodovinskimi razgovori v Berchtesgadnu za Avstrijo nastopil novi red in sicer na pobudo Führerja. O tem novem redu kdo drugi tudi ni mogel odločiti. »Kajti avstrijsko vprašanje je nemško vprašanje. Zato ga tudi ni mogoče drugače rešiti, kakor, da se ga pojmuje kot del vsenemškega razvojnega procesa. Novi red se je izvršil po programu narodno socialistične stranke, po načrtu in sistemu, kakor je bil izstop iz Zveze narodov, zasledba Porenja in drugi ukrepi tretjega Reicha. Novi red, ki nastaja, je izključno sad dogovora med Avstrijo in Nemčijo brez vsake tuje pomoči.«

V notranji politiki je treba priznati, da je narodni socializem tisti, ki se je s svojo energijo izkazal, da reši to skupno nemško vprašanje in na organski način notranje sožitje nemstva, ki živi v ločenih državnih edinicah. Nemci onkraj Salice bodo novi red pozdravili z zadovoljstvom, oproščeni težkega pritiska, ki so ga dosedaj čutili. Dobro pa se tudi zavedajo, da se je narodno socialistični politiki treba zahvaliti za ta zgodovinski prevrat. Diplomatično izravnanje med Berlinom in Dunajem je v najtesnejšem izravnanju v notranji politični odnosih Berlina in Dunaja.

List izraža prepričanje, da narodni socialist ob Donavi sedaj ne bo več preganjan, ampak bo svoje narodno socialistično mišljenje lahko tako uveljavljal in kazal, kakor pristaš katerega drugega političnega naziranja. Priznanje k narodnemu socializmu bo v hodoče v Avstriji najodločnejši izraz priznanja k skupni nemški narodni skupnosti. To priznanje pa se more kriti z nameni, ki jih je uradna Avstrija priznala s tem, da je pristala na pogodbo v Berchtesgadnu. V teh zgodovinskih dneh, pravi narodni socialistični list, nas navdaja izredno zadovoljstvo, da je narodno socialistična politika zopet vknjižila izredno velik uspeh.

Novi red za tisk

Kakor poroča »Völkischer Beobachter« je v naslednjih dneh pričakovati na Dunaju še celo vrsto novih ukrepov, ki se bodo skladali z novo smerjo avstrijske politike. Predvsem je pričakovati novega reda za tisk, ki bo moral biti usmerjen tako, da bo ustrezal tiskovnemu miru med obema državama in da bo onemogočil judovsko hujskanje proti narodnemu socializmu.

Pričakovati je nadaljnjih sprememb

Dunaj, 17. febr. Dunajski tisk je rezerviran in o spremembah v vladi očitno piše le cenzurirane članke. Iz vseh se odraža misel, da je vlada pristala na kompromis med nemškimi zahtevami, ki so šle za tem, da bi na važna mesta prišle vojaške osebnosti visokega čina in pa med stališčem avstrijskega predsednika Miklasa, ki je branil položaj Avstrije. Računa pa se s tem, da bo prišlo do važnih sprememb še v drugih ministrstvih.

Spremembe v vodstvu domovinske fronte

Dunaj, 17. februarja. AA. DNB: Včeraj so se izvršile znatne spremembe v vodstvu domovinske fronte. Za Schuschniggovega namestnika v vodstvu je bil imenovan Zernatto. Dosedanji namestnik Baar-Bahrenfels je odstavljen. Notranji minister Seyss Inquart je imenovan tudi za referenta v vseh nacionalnih vprašanjih. Dosedaj je imel ta referat dr. Bauer, ki je premeščen k upravnemu oddelku.

Novi notranji minister odpotuje v Berlin

Berlin, 17. febr. c. Zjutraj je dopotoval v Berlin notranji minister Seyss Inquart. Dopoldne se je takoj sestel z maršalom Göringom, nato pa se s von Ribbentropom in notranji ministrom Frickom. Okoli poldne je bil tudi zelo dolg sprejem pri vodji rajha in državnem kanclerju Hitlerju.

Göring pride na Dunaj

Dunaj, 17. febr. b. Po še ne potrjenih vesteh iz Berlina bo obiskal meseca marca avstrijsko prestolnico maršal Göring, da prouči z dr. Schuschniggom izvršitev novega avstrijsko-nemškega sporazuma. Nov notranji minister Seyss Inquart je odpotoval ponoči v Berlin, da obvesti Hitlerja o stališču avstrijske vlade glede izvršitve ukrepov za ohranitev notranjega mira in zunanje politične neodvisnosti Avstrije. Neposredno pred odhodom je prevzel vodstvo notranjega ministrstva. Pričakujejo, da bo tudi nemški poslanec von Papen odpotoval še tekom današnjega ali jutrišnjega dne v Berlin, da poroča Hitlerju.

Zakaj nenadna olenziva na Avstrijo

»Neue Zürcher Zeitung« poroča o nagibih, ki so vodili nemško politiko, da je s tako silo in tako nenadoma pritisnila na Avstrijo. Po mnenju lista, ki je o nemških zadevah zelo natančno poučen, je ta pritisk posledica novega položaja v Nemčiji in stališča Hitlerja med stranko in armado, kakor tudi izenačenja v berlinskem zunanje političnem uradu. Dalje mora narodni socializem v Hitlerjevem govoru 20. februarja pokazati videi in otipljiv zunanje politični uspeh. Zaradi tega je bil spremenjen načrt, po katerem bi Avstrija prišla šele na tretjem mestu v nemških načrtih. Po novi konstelaciji v Reichu pa je bil Schuschniggov ka-

vidika so dunajski dogodki več kakor usodepolni in ključno po pozornosti, ključno po delu, po hitrih in učinkovitih ukrepih, ki morajo priti najprej iz slovenskega naroda samega, da jih bo uspešno izvedla Jugoslavija, ki bi brez Slovencev Jugoslavija nikdar ne bila.

binet prva inozemska vlada, na kateri je Hitler preizkusil učinek nove nemške zunanje politike, kot odsev spretnosti igre diplomatov in generalov. Dejstvo, da so poleg zunanjega ministra Ribbentropa v Berchtesgadnu bili navzoči tudi trije vodilni nemški generali, ki so od časa do časa nastopili na pozornici, je na Schuschnigga in njegovo spremstvo porazno delovalo in ni zgrešilo zaželenega učinka.

Razen tega bi bilo nemogoče, da bi Hitler naslovil na svet poslanico miru, o kateri misli govoriti 20. febr., ako ne bi dobil zagotovila, da avstrijska policija ne bo objavila propagandnega materiala, ki ga je zaplenila pri zadnji hišni preiskavi narodno-socialistične pisarne v Teinfaltstrasse na Dunaju.

Vloga avstrijskega notranjega ministrstva

Tako imenovano notranje ministrstvo je v Avstriji čisto svojevrstna naprava. So kabineti, v katerih ima to ministrstvo isti pomen, kakor po drugih državah. So pa zopet avstrijske vlade, v katerih notranjemu ministrstvu vzamejo celotno

Eden hoče pazno slediti dogodke v Avstriji

London, 17. febr. Zunanji minister Eden je danes v spodnji zbornici na vprašanje laborističnega poslanca Elengerja, kaj misli britanska vlada storiti za varstvo avstrijske neodvisnosti, izjavil, da še ni obveščen o tem, da bi me dobena nemška država prišlo do kake spremembe. Treba je počakati, da dospe besedilo nemško-avstrijskega dogovora. Dalje je izjavil, da mu je znano, da sta se obe državi že dalj časa razgovarjali o razlagi pogodbe iz leta 1936.

Vsem drugim vprašanjem o tej stvari pa se je minister Eden zelo spretno izognil in pokazal veliko rezerviranost. Na vprašanje nekega poslanca, če more dati zagotovilo, da angleška vlada še vedno tako gleda na nedotakljivost in neodvisnost Avstrije, kakor ob priliki zadnje zunanje politične debate, je Eden odgovoril: »Kolikor se spominjam, sem takrat rekel, da vlada želi, da bi v srednji Evropi, kakor tudi drugod po svetu, vlada lmir in medsebojna soglasnost, kar je gotovo tudi še sedaj naša politika.« Na drugo vprašanje, če vlada čuti še vedno obveznost do skupne izjave od februarja 1934 leta, v kateri je izrazila interes Velike Britanije na nedotakljivosti in neodvisnosti Avstrije, je Eden odvrnil: »Mislim, da je pri tem misliti na izjavo v Stresi, ki so jo skupaj podale Anglija, Francija in Italija. Toda Italija do sedaj o tej točki še ni razpravljala z Anglijo.«

Na splošno pa se kaže v angleškem tisku rezerviranost, ki je razumljiva z ozirom na to, da je javnost v zadnjih mesecih posvečala vso pozornost čisto drugim vprašanjem.

Angleški tisk rezerviran

London, 17. februarja. AA. Havas: Govore, da je na svoji včerajšnji seji angleška vlada odobrila korak svojih diplomatskih zastopnikov v Berlinu in na Dunaju. Ti diplomatski zastopniki so opozorili namreč odgovorni vladi, da je Velika Britanija za teritorialno nedotakljivost avstrijskega ozemlja.

V zvezi z zadnjimi dogodki v Avstriji Velika Britanija ni mogla iti dalje. To kar je storila Nemčija ni »flagrantno« in tudi ni uradno. Angleško javno mnenje tudi zastopa to stališče. Posebno poudarjajo, da se je Schuschnigg dosedaj trdno branil proti Berlinu in tudi po njegovem potovanju v Berchtesgaden moramo vedeti, da ni popolnoma kapituliral. Tudi novi notranji minister Seyss Inquart ni tak vnet pristav narodnih socialistov, da bi pozabljal na okvir zakonitosti. Najbrž se bo tudi sam izrekel za politiko pomirjevanja.

Vse to veleva, da naj položaj presojamo mirno in zato so v Londonu celo nekoliko optimistični. Naj bo kakor hoče, člani angleške vlade menijo, da sedaj ni treba v tej zadevi podajati nobenih izjav v parlamentu. Mogoče bo Eden govoril o tem v lordski zbornici.

Vsekakor pa se tukaj najbolj zanimajo za stališče Francije o dogodkih v Avstriji. Tudi Hitlerjev govor bo lahko marsikaj pojasnil. Tudi niso prav nič poučeni o tem, kakšno vlogo je igrala Italija. Vsaj dosedaj še ni prišlo do nobenih razgovorov med Italijo in Veliko Britanijo.

ekrb za varnost, torej policijo in orožništvo in jo podrede lastnemu ministrstvu. Kadar je ta resor deljen, in to je v sedanjem primeru, ima notranje ministrstvo samo pravico izdajati potne liste, podeljevati državljanstvo in nadzorstvo nad zavarovalnicami, ter kontrola nad dunajsko zastavljalnico. Tako reducirano notranje ministrstvo predstavlja v resnici najmanjši resor v avstrijskem kabinetu.

Pač pa je mnogo pomembnejše ministrstvo za javno varnost, katerega se je Schuschnigg še posrečilo ohraniti za svojega prijatelja Skubla. Seyss Inquart, ki je najmočnejša narodno socialistična osebnost v novem Schuschniggovem kabinetu, je rojen l. 1892. v Iglavi na južnem Moravskem. Njegov oče je bil doma iz Heba na Češkem, njegova mati je pa Korošica. Dosedaj je bil odvetnik na Dunaju in eden izmed najbolj vidnih voditeljev narodnega socializma. Pravosodni minister Adamović pa se je rodil 1890. leta v Zagrebu.

Dunaj, 17. febr. b. »Essener Nationalzeitung« je bila danes zopet zaplenjena v Avstriji zaradi pisanja, da je sedanji nemško-avstrijski sporazum potreben le za začetek ter se bodo po njem dogodki med obema državama hitreje razvijali.

kaj drugega tudi storiti ni mogel. Države, ki so vedno govorile o nezavisnosti Avstrije, se ga gladko pustile na cedilu. Francoski tisk sicer upa, da bo Schuschnigg s pomočjo svojega zaupnika Skubla morda še nekaj časa zaviral razvoj dogodkov, toda izid tega boja med Avstrijo in Nemčijo ne more biti več negotov.

Pariz, 17. febr. AA. Havas: Parlamentarni odbor za zunanje zadeve je imel včeraj sejo. Predsednik odbora Mistler je poročal o dogodkih v srednji Evropi. Odbor je sklenil zunanje ministra Delbosa zaprositi za obširno poročilo, še preden se bo prihodnji teden začelo razpravljati v parlamentu o interpelacijah o zunanji politiki.

Francijo skrbi usoda Češkoslovaške

Pariz, 17. febr. b. Včerajšnji razgovor v angleški poslanski zbornici pariški politični krogi niso sprejeli z največjim zadovoljstvom. Trdijo, da se angleški zunanji minister Eden še ni sporazumel s Parizom v vseh točkah in da je bil zaradi tega prisiljen, da na postavljena konkretna vprašanja ne da jasnih odgovorov. Diplomatski razgovori se nadaljujejo in raztezajo še na druge podonavne države. Vznemirjenje v krogih Male zveze in na Češkoslovaškem tukaj jasno opazujejo in prihaja do izraza v dolgih konferencah francoskih politikov s češkoslovaškim poslanikom v Parizu. »Echo de Paris« komentira zadnje dogodke v Avstriji in nemško-avstrijski sporazum ter ugotavlja nujno potrebo tesnejšega sodelovanja s Češkoslovaško. »Figaro« piše: Neodvisnost Avstrije je in ostane evropska zadeva. Anglija in Francija nastopata solidarno in bosta budno pazili na nadaljnji razvoj dogodkov. Diplomatsko glasilo zunanjega ministrstva objavlja danes uradno poročilo o sestanku v Obersalzbergu in o dogodkih v Avstriji.

Zapadni velesili iščeta informacij

London, 17. februarja. c. Francoski in angleški veleposlanik sta vendarle zahtevala pojasnila v Berlinu o dogodkih v Avstriji. Isto sta storila poslanika obeh velesil na Dunaju. Poudarjajo, da so se angleški in francoski diplomati hoteli samo poučiti o vseh okoliščinah, ker je pričakovati širše akcije Velike Britanije in Francije v Srednji Evropi.

Italija pravi, da ni presenečena

Rim, 17. febr. c. Italijanska vlada podaja danes v daljšem članku, ki je bil objavljen v »Informazione Diplomatica«, svoje stališče o dogodkih v Avstriji. Clankar pravi, da ni Italija prav nič vznemirjena zaradi dogodkov na Dunaju. Vse, kar se je zgodilo, je čisto naravno. Po sestanku v Berchtesgadnu se razmerje med Nemčijo in Avstrijo čisto naravno razvija v smislu pogodbe, ki je bila podpisana 11. julija 1936. Neodvisnost Avstrije ne more biti v nevarnosti, če sloni na sodelovanju z Nemčijo. Italija popolnoma razume, da so prisrčni odnosi med obema državama čisto nekaj naravnega. To bo koristilo miru in ureditvi razmer v vsej srednji Evropi.

Amerika obupuje nad Evropo

Washington, 17. februarja. AA. Havas: V znanjem ministrstvu so pesimistično sprejeli vesti o dogodkih v Avstriji. Poudarjajo, da je Evropa v klesčah fašizma in komunizma in da ta borba popolnoma izključuje vpliv demokracije.

★

Dunaj, 17. februarja. c. Kancler Schuschnigg bo najbrž dne 24. februarja pred zveznim parlamentom poročal v daljšem govoru o razgovorih v Berchtesgadnu.

Dunajski vremenska napoved: Zjasnitev, dvig temperature.

Zagrebska vremenska napoved: Stalno, oblačno, morda padavine.

Zemunska vremenska napoved: Deloma oblačno po vsej državi, nekoliko večja oblačnost v zapadnih krajih, kjer utegne še deževati ali snežiti. Toplota brez posebne spremembe.

Zakaj je šel dr. Dobovišek v skupščino

Belgrad, 17. febr. m. Davi je prispel v Belgrad Rudolf Dobovišek, ki je bil pri zadnjih državnozborskih volitvah izvoljen na listi dr. Mačka v šmarnem okraju. Po prihodu v Belgrad je Dobovišek obiskal skupščinskega predsednika Čirčiča v njegovem kabinetu ter mu predložil svoja poslanska polnomočja zaradi verifikacije mandata. Popoldne pa je Dobovišek dal časnikarjem izjavo, v kateri pojasnjuje razloge, ki so ga privedli do tega, da je odšel v Belgrad. V tej izjavi pravi, da je politika abstinenca zahtevala od njega, da je ostal izven parlamenta v težkih materialnih žrtvah ter da je bil vsa leta od izvolitve izpostavljen bojkotu svojih političnih nasprotnikov, kar mu je zlasti materialno škodovalo. Na drugi strani pa ni prejel nikakega moralnega zadovoljenja. Dobovišek odkriva dalje svoje razmerje in razmerje takozvanega slovenskega kmečko-delavskega gibanja do vodstva bivše KDK v Zagrebu ter pravi, da je slovensko vodstvo tega gibanja ponovno stavilo predlog v Zagreb, da se ga prizna kot samostojni slovenski sestavni del KDK. Zagreb pa je to odklonil, češ da to vprašanje še ni aktualno. Na zborovanju delegacije slovenskega kmečko-delavskega gibanja v Zagrebu 11. aprila 1932 sta s pristankom dr. Mačka Dobovišek in Franc Papež bila izvoljena kot delegata slovenskega kmečko-delavskega gibanja v KDK. Pravi, da še do danes nista dobila pismenega potrdila od vodstva KDK, da sta kot taka priznana, in tudi nista bila povabljena na kako sejo KDK ter jima ni bila dana prilika, da bi v KDK zastopala slovenske interese. Dobovišek pravi, da je vsa politična javnost opazila, da ni 8. oktobra 1932 opozicijskega sporazuma podpisal slovenski del takozvane združene opozicije. Nato poudarja, da do tega ni prišlo slučajno, ker so delegati slovenskega gibanja pravčasno intervenirali in predlagali, da se jih prične skleniti sporazuma. Dobovišek nadalje pravi, da ga vodstvo KDK tudi v nadaljnjem političnem delovanju ni pozvalo v takozvani akcijski odbor.

Ce je opozicija poudarjala, da je potrebno potrebna ustanovitve novega reda, ki bi bil zasnovan na predlogih ljudske vlade in ki bi se ustanovil sporazumom med Slovenci, Hrvati in Srbi, in če opozicija priznava samobitnost slovenskega naroda, potem bi morali pritegniti v akcijski odbor tudi zastopstvo Slovencev. V nadaljnjih svojih izjavah Dobovišek potrjuje aspiracije dr. Mačka in

vodilnih njegovih ljudi glede priključitve gotovega dela slovenskega ozemlja k Hrvatski in pravi, da je slovenski narod, in to širši sloji, kakor tudi izobraženstvo, bolesto občutili ponovne izjave vodilnih hrvatskih politikov, da smatrajo gotove dele slovenskega ozemlja za hrvatsko domeno. Tako se je ponovno naglašalo, da je Prekmurje sestavni del hrvatskega ozemlja, čeprav je to slovenska zemlja in biva jo na njej Slovenci. Zaradi tega Dobovišek pravi, da je tako on, kakor tudi njegovi tovariši iz slovenskega kmečko-delavskega gibanja, ponovno, zlasti pa se na zborovanju delegatov 11. aprila 1932 predlagali dr. Mačku, da poda striktno izjavo, da hrvatska politika ne stremi za tem, da bi se priključil kak del slovenskega ozemlja, zlasti Prekmurje in Bela Krajina, hrvatskemu političnemu območju, in da hrvatska politika ne stremi po vplivu na slovensko politično in kulturno življenje. Dobovišek pravi, da od dr. Mačka še do danes ni mogel dobiti nobene izjave. Zaradi tega pravi, da je bilo delo slovenskega kmečko-delavskega giba-

nja zelo oteženo, pri slovenskem izobraženstvu pa celo onemogočeno. V nadaljnjih izjavah Dobovišek časnikarjem izjavlja, da je na sestanku delegatov njegovega volivnega okraja, ki je bil 13. t. m. v Krljicah, točno obrazložil svojim volivcem vse te okoliščine, ki so ga privedle do sklepa, da gre v skupščino in verifikira svoj mandat. Tega sestanka se je udeležilo 40 delegatov iz 14 občin. Na sestanku so izdali resolucijo, ki je bila sprejeta z vsemi glasovi proti trem. V resoluciji delegati izjavljajo, da mu izreka popolno zaupanje in da se je zaradi gospodarskih razmer šmarnskega okraja Dobovišek odločil, da gre v skupščino. Dobovišek zavrnil ne bo vstopil še v noben poslanski klub.

Kakor znano, vodi KDK gibanje v Sloveniji 4 predsedniki, in sicer Franc Jevšnik iz Kozjega, predsednik celjskega okrožja, Jakob Kelemina, predsednik mariborskega okrožja, Špehar, predsednik novomeškega okrožja in Josip Černe iz Zgornje Siske kot predsednik ljubljanskega okrožja.

Zborovanje v Krljicah je vodil Franc Jevšnik, ki je predlagal, naj delegacija sestavi v Celju resolucijo, da se izroči zaupnica dr. Mačku, nezaupnica pa Dobovišku, in da se Dobovišek poziva, da odloži vse mandate.

Jutri popoldne bo Dobovišek mandat v skupščini verifikiran, nakar bo takoj prisegel pred skupščinskim predsednikom.

Seja Narodne skupščine

Belgrad, 17. febr. m. Za Gorjakom je govoril snoči v skupščini Vasilije Kostić (kmečki klub ministra Djordjeviča) iz caribrodskoga okraja. Njegov govor je bil jako zanimiv. Poslanei so ga prišli poslušati pred govorniški oder. Tako tudi ministri Cvetković, Cvikić in Djordjević. Kostić je doslej edini poslanec, ki je branil konkordato. Pravi, da tedaj, ko se je pričela razprava o konkordatu, še ni bil poslanec, temveč navaden težak v svojem kraju. Dejal je, da je konkordato dobro delo pokojnega kralja. Pravi, zakaj ne bi katoličani dobili svoj zakon, ko ga imajo že muslimani in pravoslavci. Ustava pravoslavne cerkve je po njegovem v gotovem oziru čudna. Če umrje siromak, ga popi nočijo pokopati. Konkordato je dobro preštudiral. Glasoval bi za konkordato, četudi bi vodstvo kluba drugače odločilo. Tako govori zaradi tega, ker je zares Jugoslovani, in to ne od večerj, ampak že 40 let, iz svojega okraja je dobil od dveh popov pisma, naj glasuje proti, češ da je ljudstvo razjeto, in če stori nasprotno, naj se ne vrne več v svoj okraj. Vse to pa ni bilo nič res, ker je ljudstvo

v njegovem okraju trezno. — Nato je bila seja zaključena.

Danes ob 9 dopoldne se je nadaljevala seja. Govoril je Jevšničev govornik dr. Srdko Vukanović. Izjavil je, da ne more biti član odbora za proučevanje zakonskega osnutka o razširjeni in graditvi zdravstvenih uslugov, ker mu predseduje Branko Kaludjerić, to pa zaradi tega, ker je pred časom Kaludjerić odkril in javnost opozoril na obstoječo fašistično pofovsko organizacijo, kar mu pa Vukanović ne more pozabiti. Za njim je govoril Voja Lazić, nato Radoslav Vučić, ki je branil predloženi proračun, kritiziral pa notranje in zunanjo politiko prejšnjih vlad.

Potem je govoril poslanec Jovan Jovanović (JNS), ki je kritiziral notranjo in zunanjo politiko vlade ter obširno govoril tudi o konkordatu. Tudi naslednji govornik Mirko Urošević (JNS) je imel zelo patetičen govor in se je Narodna skupščina zelo zabavala. Govoril je o notranje-političnih razmerah, svoj govor pa je zaključil z vzklikom: »Živio Peter Živković!«, kar je med poslanci izvalo silen krah. Naslednji govornik Jovan Zdravković, poslanec z Mačkove liste, je najprej odgovoril dosedanjim govornikom od JNS in g. Baričeviću, nato pa je kritiziral notranjo in zunanjo politiko vlade. Glasoval bo proti proračunu. Dopoldanska seja je bila nato zaključena. Popoldne se je nadaljevala ob 5. Prvi je govoril poslanec J.R.Z. g. Stijić. Obširno se je bavil s hrvatskim vprašanjem ter izjavil, da bo to vprašanje, kakor tudi vsa ostala, mogoče rešiti v popolni enakopravnosti in zakonitosti. Glasoval bo za proračun. Naslednji govornik je bil Tišina iz Baričevićevega kluba, ki je kritiziral notranjo in zunanjo politiko vlade. Glasoval bo proti proračunu. Za njim sta govorila še poslanca Milović in Antić, na kar je bila seja zaključena. Nadaljevala se bo jutri ob 8 zjutraj.

Spaho odpotoval v Italijo

Belgrad, 17. februarja. AA. Prometni minister dr. Mehmed Spaho odpotuje danes popoldne v spremstvu pomočnika inž. Šnelerja v Italijo. Dr. Spaho se namerava seznaniti s tamkajšnjimi prometnimi razmerami, zlasti z motoriziranim prometom.

Prometni ministar bo med njegovim 14 dnevničnim prebivanjem v Italiji zastopal minister Svetozar Stanković, ki je danes ob 11 že prevzel dolžnost zastopnika.

Auto zgorel sredi ceste

Na cesti Brežice-Krško se je davi okrog 9 zgodila težja avtomobilska nesreča. Avtomobil cestnega odbora iz Brežic, s katerim sta se peljala gg. nadzornik Tominc in tehnik Levstik, je trčil s tovornim avtomobilom, ki je nedaleč od Brežic privozil nasproti. Udarce je bil tako silen, da se je avtomobil cestnega odbora tako vnel in sredi ceste popolnoma zgorel. Nadzornik Tominc je pri tem dobil težje telesne poškodbe, tehnik Levstik pa lažje.

Hrvatski zadrugarji pri predsedniku vlade

Belgrad, 17. febr. AA. Danes je predsednik ministrskega sveta in zunanji minister dr. Milan Stojadinović sprejel v svojem kabinetu v zunanjem ministru predstavnika Stjepana Postića, predsednika nadzornega odbora dr. Davida Karlovića in še 14 poslanec zveze hrvatskih kmečkih zadrug, ki so mu pojasnili želje in potrebe te zveze. Predsednik jih je ljubezno sprejel in jim obljubil svojo podporo.

Belgrajske vesti

Belgrad, 17. febr. m. Večarj in danes je bil v Belgradu bivši poslanec Karel Škul in je v zadnjih kočevskega okraja posredoval v posameznih ministrstvih. Snoči je bil Škul kot zastopnik slovenske duhovščine in društva »Vzajemnost« sprejet tudi pri predsedniku vlade in mu je predložil načrt za zboljšanje gnetnega položaja katoliške duhovščine. V isti zadevi in v drugih vprašanjih je bil sprejet tudi pri notranjem ministru dr. Korošcu in dr. Kreku.

Belgrad, 17. febr. m. S kraljevim odlokom so oproščena taks vsa odlikovanja vojni invalidov.

Belgrad, 17. febr. m. Pravosodni minister je podpisal odlok o razdelitvi podpor raznim juridičnim revijam. »Slovenskemu Pravniku« je dodeljena podpora 6000 din. Vsi listi bodo objavljali svoje pripombe k državljanškemu zakoniku.

Belgrad, 17. febr. AA. Slavnostna otvoritev lovske razstave bo 19. t. m. ob 11 dopoldne v petem paviljonu belgrajškega sejma. Povabljeni goste prosimo, naj pripeljejo tudi svoje soproje. Za občinstvo bo razstava odprta 19. t. m. opoldne. Razstava bo trajala od 19. do 27. februarja in bo odprta vsak dan od 8 zjutraj do petih popoldne. Politiške legitimacije bodo potrjevali pri blagajni na vходу v belgrajski sejem.

Belgrad, 17. febr. AA. V gradbenem ministru bo 12. marca prva ponudbena licitacija za dobavo in montažo centralne in zračne kurjave v novem postopju radijske postaje v Zemunu.

16. marca bo pa prva ponudbena licitacija za dobavo motoriziranih čistilcev tirov za gradbeno ministru.

Zagonetna smrt Sedova Trockega

Pariz, 17. februarja. b. Pariz ima danes novo sovjetsko senzacijo, ki zna postati še večja od senzacije Butenka, ki je pobegnil s svojega diplomatskega mesta iz Bukarešte v Rim. Snoči je v neki pariški bolnišnici umrl Trockijev sin Sedov. On je bil tamkaj predvčerajšnjim operiran ter se je operacija v vsakem oziru posrečila. Po izjavi zdravnikov je bilo stanje Sedova naravnost sijajno. V teku večerajšnjega dne pa se je nenadoma poslabšalo in na največje iznenadenje zdravnikov je Sedov v sredo zvečer umrl.

Skupina trockistov je zahtevala od policije, da

takoj izvršijo raztelesenje trupla, ker je prepričana, da gre za zločin. Trockisti se sklicujejo na izjave zdravnikov, ki ne morejo verjeti, zakaj je Sedov umrl, ker operacija ni bila težavna niti nevarna, izvršena pa je bila s popolnim uspehom. Stanje bolnika je bilo izvrstno, zaradi česar trockisti domnevajo, da so Trockijevemu sinu podtaknili zastrupljeno hrano, ker je tako naglo umrl. Policijske oblasti se še niso mogle odločiti za raztelesenje. Prijatelji Trockega so brzojavno zahtevali očetovo dovoljenje za raztelesenje, ki ga pričakujejo vsak trenutek.

Po begu Butenka GPU že deluje

Moskva, 17. februarja. b. Senzacionalen beg bivšega sovjetskega odpravnika poslov Butenka iz Bukarešte v Rim je napravil v sovjetskih vladnih krogih razumljiv globok vtis in veliko ogorčenje in nerazpoloženje, da je do tega prišlo. Ultimativna nota je postala prazna, za sovjetsko vlado pa silno mučna, ker se je tako ona sama, kakor tudi ves svet prepričal, kako nezanesljive diplomatske predstavništve ima v inozemstvu. Vse kaže na to, da bo senzacionalen korak Butenka pospešil čiščenje v sovjetski diplomaciji, kajti določeni so emisarji GPU, ki imajo nalogo, da ugotovijo delovanje inozemskih poslanikov in konzulov in iz njih vrstijo očitno vse nezanesljive elemente. Pričakujejo, da bodo odpočelniki številni sovjetski poslaniki in konzuli. Zanimivo bo, kdo se bo vrnil nazaj v Moskvo in kdo bo pustil sovjetne na cedilu. Šef GPU Jevžov je šel takoj na delo, ko je zvedel, da se je Butenko pojavil v Rimu in da je v fašistični Italiji iskal gostiljnost in to tudi našel. Večji oddelek agentov GPU je obkolil komisariat za zunanje za-

deve ter pričel energično preiskavo. Takoj so bili prijeti trije šefi oddelka tega komisariata in 18 uradnikov, za katere se je ugotovilo, da so bili v zasebnem in uradnem dopisovanju z bukarškim odpravnikom poslov Butenkom. Vsi so bili takoj prepeljeni v Ljubljano in so jih vso noč zasliševali. Zapičena je bila vsa korespondenca, da se ugotovi, kdo vse in kaj je dopisoval z Butenkom. V zvezi z begom Butenka pa je bilo v Moskvi aretiranih več Butenkovih sorodnikov, ki so bili obnem z uradnikom komisariata odpravljeni v centralni zapor v Ljubljani. V Leningradu pa so agenti GPU aretirali ženo in hčerko Butenka, ki sta bili tudi prepeljeni v moskovske zapore. Napovedujejo pa se aretacije še nekaterih drugih Butenkovih rojakov. Sploh bo GPU aretirala vse one, ki so bili v kakršnikoli zvezi z Butenkom. Največje zanimanje GPU pa je sedaj usmerjeno na onega zanesljivega Butenkovega človeka, ki je sovjetskega diplomata skril v Bukarešti štiri dni. Dosele mu še niso prišli na sled.

Čedal e ostrejša diktatura v Romuniji

Bukarešta, 17. febr. c. Rumunska vlada je danes izdala celo vrsto važnih ukazov in odredb. Tako je posled vsem uradnikom in javnim nameščenem prepovedano članstvo v političnih strankah. Uradniki, duhovniki vseh ver, učitelji in javni nameščenici ne smejo več hoditi na politične shode. Prepovedane so vse parade političnih organizacij v vojaški obliki. Na javnih prireditvah so prepovedane tudi vse zborne deklaracije. Prepoved, ki jo je izdala bivša Gogova vlada proti izhajanju ruskih listov v Besarabiji, je potrdilo tudi poveljstvo tretjega armadnega zbora v Besarabiji in je zato še vedno v veljavi.

Za državnega podtajnika v zunanjem ministru je imenovan Commene, dosedanj romunski poslanik v Berlinu.

Toscanini odpoveduje sodelovanje

Newyork, 17. februarja. c. Zaradi dogodkov v Avstriji je znani svetovni dirigent Toscanini izjavil časnikarjem, da ne bo več sodeloval pri glasbenih prireditvah v Salzburgu.

Stavke v Franciji

Pariz, 17. februarja. AA. (Stefani.) V Parizu in po vsej Franciji se širijo nove stavke. V Pa-

Zasluge našega delavstva

Prejeli smo letno statistično poročilo Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, iz katerega posnemamo, da je povprečno število zavarovancev naraslo od 1936 na 1937 za 8.578 na 94.495, le leta 1930 je bila večja zaposlenost s 97.688. Toda upoštevati je, da sedaj niso zavarovani pri OUZD delavci na bednostnem skladu in nekatere skupine kmetijskih delavcev in je dejanska sedanja zaposlenost najvišja po vojni. Druga okolnost, ki vpliva na višino zaposlenosti, je manjši dotok vajencev, katerih je bilo 1929 leta 15.054, leta 1937 pa samo 8.234 (1936 8.898).

Največji letni prirastek izkazuje tekstilna industrija, za njo gozdno-žagarska industrija, gradnja nad zemljo itd., padec pa izkazuje industrija papirja.

Povprečna delavska mezda je narasla od dnevnih 22,57 na 23,51 din, dočim je znašala leta 1930 26,45 din. Vsa zavarovana mezda je narasla od 582 na 667 milij. Delavske mezde tvorijo podlago za bremena socialnega zavarovanja, ki znašajo po računu OUZD 13,7% mezde. Če vzamemo vso mezdo delavstva s 700 milij. din, znašajo bremena socialnega zavarovanja v Sloveniji okoli 96 milij. din. Če pa prištejemo še prispevke 30 milij. za pokojninski zavod, 35 milij. din za bratovske eklatnice, železnice, uradnike itd., je ceniti socialna bremena v naši banovini na okoli 250 milij. din.

Zaposlenost

Osnovni urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu je izdal za zamudo statistiko svojih zavarovancev za november 1937, iz katere je razvidno, da je od oktobra na november padlo število zavarovancev za 8.727 (leta 1936 je od oktobra na november število zavarovancev naraslo za 10.662) na 709.558. Bilo pa je novembra 1937 število za-

varovancev v primeri z novembrom 1936 za 52 tisoč 596 večje, v primeri z novembrom 1935 pa za 109.903.

Od 1936 na 1937 je največji prirastek še vedno v gozdnožagarski industriji, potem v tekstilni, pri gradbi železnice, cest in vodnih zgradb, nadalje v papirni industriji, tobačni itd. Zmanjšana je bila zaposlenost v hranih, kmetijski industriji pri centralah za proizvodnjo električne energije.

Največji prirastek od 1936 na 1937 izkazuje uradi: Belgrad, Karlovac, Niš in Ljubljana, zmanjšanje pa Split in Skopje.

Povprečna zavarovana mezda je narasla od novembra 1936 na november 1937 za 1,27 din na 23,31, dočim je od oktobra 1937 na november 1937 padla za 0,14 din. Skupna zavarovana mezda je znašala novembra 1937 413,56 milij., oktobra 1937 421,11 in novembra 1936 362,01 milij. din.

Javna dela

Po zadnjih podatkih finančnega ministru je bilo za cestna železniška dela iz milijardnega kredita odprtih kreditov do 31. jan. 1938 869,2, od tega pa je bilo že izplačanih 571,9, predujmov pa je bilo danih 38,2, tako da je bilo skupno izplačanih 610,1 milij. din. Dejanjski izdatki za javna dela so znašali v zadnjih treh letih (v milij. din):

	1935	1936	1937	ekup.
gradba cest	30,0	110,7	169,9	310,6
predjumi za ceste	—	—	39,9	38,2
gradba železnic	17,5	70,4	160,9	248,8
skupno	47,5	221,0	331,8	600,3

Iz tega se vidi, da je bil najhitrejši tempo za javna dela v letu 1937, ko je bila izplačana posebno za gradnjo železnic največja vsota.

Zurich: Belgrad 10, Pariz 14.1175, London 21.6125, Newyork 429.125, Bruselj 78.075, Milan 22.59, Amsterdam 241,—, Berlin 178.00, Dunaj 79.40 (81.45), Stockholm 111.40, Oslo 108.00, Kopenhagen 86.48, Praga 15.12, Varšava 84.70, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Carigrad 8.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.555, Buenos Aires 114.25.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 95—97, agrarji 57—59, vojna škoda promptna 445—448, begiške obveznice 86—88, dalm. agrarji 85—88, 8% Blerovo posojilo 94—96, 7% Blerovo posojilo 88—90, 7% posojilo Drž. hip. banke 98—100, — Delnice: Narodna banka 7700—7800, Trboveljska 225—247.

Zagreb: 7% investicijsko posojilo 98 blago, agrarji 58,50—60,50, vojna škoda promptna 443 do 445 (445), begiške obveznice 86—87 (86), dalm. agrarji 87—88 (88), 8% Blerovo posojilo 93,50—95, 7% Blerovo posojilo 90 blago, 7% posojilo Drž. hip. banke 99—101, — Delnice: Priv. agrarna banka 224 blago, Trboveljska 230—235, Gutman 60 blago, Tov. sladkorna Bečkerek 600 blago, Osl. sladk. tov. 165 blago, Dubrovačka 400—420, Jadranska plovlja 405 denar.

Belgrad: 7% investicijski pos. 97—98 (97,50), agrarji 59—60 (59,50), voj. škoda promptna 444,50 do 446 (444,448), za konec marca 444,50—445,50 (443,443,50), begiške obveznice 88—88,50 (88,50), dalm. agrarji 88 denar (88,50), 7% Blerovo posojilo 90 blago, 7% stab. posojilo 97—98 (97,50), — Delnice: Narodna banka 7.800 blago, Priv. agrarna banka (227,50).

Dunaj. Danes ni bilo pravega razpoloženja in so tečaji nazadovali. V kulisi so bili vsi tečaji nižji. Tudi v zgradbi so bili tečaji nižji s par izjemami. Zaključni tečaji: Donavoskavsko-jadranske obveznice 56,90, delnice: Creditanstalt-Bankverein 292, Narodna banka 167, Graz-Köflach 19,25, Steg 19,75, Steineg 20,50, Magnesit 82, Trboveljska 23,65, Alpeina 34,10, Steyr-Daimler-Puch 217, Semperit 80,05.

Žitni trg

Novi Sad: koroza bač. srem. nova 90—92, ban. nova 89-91, bač. srem. nova sušena 108—105, — Tedenca mirna. — Promet srednji.

Tečajni državnih železnic. Od 15. februarja naprej veljajo na naših državnih železnicah naslednji tečajni: holandski goldinar 24,20, nemška marka 17,50, švicarski frank 10,10, zlati frank 14,50, madžarski pengő 12,90, avstrijski šiling 8,85, poljski zlot 8,25, lira 2,30, francoski frank 1,45, češka krona 1,34, belgijski frank 1,50, bolgarski lev 0,52, romun. lej 0,34, grška drachma 0,41 din.

Nova delniška družba na Sušaku. Na Sušaku je bila osnovana delniška družba Transitzinprometna d. d. z glavnico 6 milijonov din (12.000 delnic po 500 din). Družba se bo bavila s spedičjskim posli. Osnovatelji: Vitomir Richtman, Zvonimir Richtman in Ivan Kolombo, trgovci na Sušaku.

Borza

Dne, 17. februarja 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen: v Ljubljani na 238 denar, v Zagrebu in Belgradu na 237,30 do 238,80.

Avstrijski šiling je v Ljubljani popustil na 8,49—8,50, v Zagrebu na 8,455—8,555, v Belgradu na 8,46—8,56.

Grški boni so beležili v Zagrebu 28 denar, v Belgradu 28,50 blago.

Nemški čeki so v Ljubljani popustili na 14,20 do 14,40, v Belgradu na 14,20—14,40, v Zagrebu na 14,175—14,375, nadalje so beležili za sredo in konec marca 14,135—14,335, za sredo maja 14,10 do 14,30.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 3.260.188 dinarjev, v Belgradu 1.684.720 din, efektni pa v Belgradu 1,7 milij. din.

Ljubljana — tečajni s primom:

Amsterdam 100 hl. gold.	2401,06—2416,26
Berlin 100 mark	1782,02—1745,90
Bruselj 100 belg.	727,93—738,01
Curih 100 frankov	996,45—1008,52
London 1 funt	215,03—217,08
Newyork 100 dolarjev	4243,50—4279,82
Pariz 100 frankov	140,61—142,05
Praga 100 kron	150,83—151,64
Trst 100 lir	224,34—227,43

Slovenci v Ameriki in domovina

V dobi obnovljenega nacionalizma, kakor bi lahko imenovali današnji čas, vidimo, kako vsi narodi posvečajo veliko skrb in pozornost svojim narodnim manjšinam, svojim rojakom, ki kompaktno ali kot izseljenci živijo izven okvira svoje domovine. To pozornost opažamo na vseh področjih, tako kulturnem, gospodarskem in tudi verskem. Nekatere avtoritarne države so ustanovile posebna ministrstva za propagando, ki nimajo samo namena, propagirati nacionalno misel do-

tične države, ampak predvsem pridobiti za močno kulturno življenje rojake, ki bivajo v tujih državah.

Slovenci smo v bivši monarhiji zavoljo slabih gospodarskih razmer doma morali gledati, kako nam je leto za letom odhajal mladi rod v tujino, v borbo za vsakdanji kruh in boljše življenje. Posebno velik odtok naših izseljencev je zaznamovala Amerika, katero smo si predstavljali kot nekako Indijo Koromandijo. Po svetovni vojni, po ustanovitvi narodne države, pa je izseljevanje zaradi novih razmer prenehalo, izseljenci so se v malem številu vrnili domov, toda večina njih in njihovih otrok je ostala v tujini.

Kaj bo z ameriškimi Slovenci? To vprašanje si stavljamo leto za letom, kadar beremo njihove statistike, ali pa preiščujemo o usodi naših rojakov v tujini. Ali bodo zapadli splošni amerikanizaciji, ali pa bodo ohranili svojo narodno zavest in se še v naslednjih desetletjih čutili udje naroda, ki živi tako zelo oddaljen od njih, to stran oceana.

Ko beremo njihova pisma ali prelistavamo njihovo številno časopisje in knjige, ki jih sami izdajajo, smo veseli in ponosni, da je njihova narodna zavest kljub oddaljenosti ostala tako močna, da je njihovo kulturno življenje tako bogato.

Toda novega dotoka iz domovine ni, in to nas navdaja z zaskrbljenostjo. Zato mislimo, da bo našemu izseljeništvu vprašanju treba posvečati še več skrbi kot doslej, da bo treba predvsem smotrno delati, da se naši stiki z njimi še bolj povečajo. Tu mislimo predvsem na osebne in rodovinske zveze z rojaki onstran morja. Toda te zveze se bodo s časom razrahljale, ko bodo bodoči rodovi ameriških Slovencev izgubljali čut pripadnosti k narodu, iz katerega so izšli, da so bili njihovi očeti rojeni nekeje v daljni Sloveniji, na drugi polovici sveta. Zato bo treba močnejših kulturnih stikov. Ameriškimi Slovencem bo treba nuditi na pristopen način vse, kar gradi in daje sodobna slovenska kultura, treba jim bo dati narodno tradicijo, da bodo mogli živeti samostojno slovensko življenje kot narodna manjšina v Ameriki.

Kulturno življenje naših rojakov v Ameriki je razmeroma prav pestro in živahno. Izdajajo svoje dnevnike, tednike, mesečnike, knjige, imajo svoje prosvetne domove in društva, gospodarske organizacije, v katerih se živahno gibljejo. Največja njihova naselbina je v mestu Cleveland v državi Ohio, kjer biva kompaktno nad 40.000 Slovencev. Zato imajo Slovenci močno zastopstvo tudi

v občinskem svetu in drugih korporacijah. Štiri župnije so slovenske, z najmočnejšo župnijo Svetega Vida. V mestu je sedem prosvetnih domov, največji je »Slovenski narodni dom«, ki po svoji imponentni zunanosti prekaša ljubljansko Narodno gledališče.

Kakor znano, je dalo mesto Cleveland narodnim manjšinam, ki živijo v mestu, na razpolago večje dele velikega mestnega parka, da si v njem uredijo svoje kulturne vrtove s spomeniki slavnih in pomembnih mož njihove narodnosti. Tako so dobili tudi Jugoslovani svoj del tega parka in ga uredili v »Jugoslovanski kulturni vrt«. Postavili so vanj štiri spomenike: spomenik misijonarja Barage, pesnika Gregorčiča, pisatelja Cankarja in srbskega pesnika Njeguša. Znaa je zadeva za ukrajeno soho Ivana Cankarja, katero je prispevala za ta kulturni vrt mestna občina Ljubljanska. Soho so nadomestili z drugo in danes je vrt povsem urejen in s 15. majem t. l. se pripravlja njegova slavnostna otvoritev. Ta vrt bo neke vrste družabno zbirališče naših rojakov, kjer se bodo shajali, peli in se pomenkovali. Spomeniki naših velikih mož jih bodo vedno spominjali na domovino, iz katere so izšli.

Na ta slavnostni dan se vsa slovenska dru-

Neznosne pošne razmere

Pritožbe čez pošne razmere v Sloveniji postajajo vedno hujše in ostreje ter zaslužijo brezobzirno kritiko. Čudno je, da poslovanje pošte v Sloveniji nazaduje, ko vendar vemo, da je pošta v Sloveniji visoko aktivna, v nobeni drugi pokrajini države se ne proda toliko znamk in ne plača toliko pristojbin kakor v Sloveniji. Vsak zasebnik bi za tako preveč podjetje kar najbolj izdatno skrbel, pri nas pa je ravno narobe! Iz občinstva prejemamo dan za dnem pritožbe čez pomanjkljivosti in neredno poslovanje. Temu pa niso krivi uradniki in nameščenci pošte, temveč premalenkoste dotacije, ki jih osrednja poštna uprava daje slovenskim poštam. Nujno zahtevamo in apeliramo na osrednjo poštno upravo, da posveti slovenskim poštam več pozornosti, kar bo v korist poštne uprave sami, ker se bodo poštne dohodki povečali, čim bo poštna služba vsaj primerno organizirana.

Župan neke gorenjske podeželske občine se nam je pritožil, da tam pošta dva dni v tednu ne dostavlja pism in časopisov v okolišni vasi, ker je pismošča preslabo plačana. Pogodbeni poštar pa tudi ne more iz svojega plačevati ta dva dni pismošča. Ljudje tako ne dobivajo ob pravem času pism in iz tega vzroka niso tudi v tako velikem številu naročeni na dnevnik, ker jih ne dobivajo v redu. V marsikateri občini pa si na primer morajo pomagati s šolarji, ki iz osrednje vasi, kjer je poštni urad, odnašajo pošto v domače vasi. So pošte v Sloveniji, ki morejo vsak teden komaj enkrat dostaviti ljudem pošto.

Škratinka in davica v Ljubljani

Pravkar je izšlo poročilo o zdravstvenih razmerah v Ljubljani za leto 1937, ki vsebuje prav zanimive podatke. Zanimivo je, da sta v zadnjih 20 letih najbolj narasli škratinka in davica. Še l. 1918 je bilo v Ljubljani komaj 11 primerov škratink, in sicer samo med domačini, ter nobenega primera smrti, davice pa je bilo 41 primerov izključno med domačini in 5 primerov smrti. Najhujše sta škratinka in davica razsajali v l. 1936, ko je bilo 381 primerov škratink med domačini in k sreči nobenega primera smrti, pač pa je umrl za škratinko neki tuji otrok. V tem letu je zbolelo tudi za davico največ otrok, namreč 327 domačinov, od katerih jih je 6 umrlo, med prepeljanimi tujimi bolniki pa je umrlo 11 bolnikov. V lanskem letu pa sta obe nevarni bolezni pričeli zopet nazadovati, tako da je upati, da je višek že prekorajen. V letu 1937 je zbolelo za škratinko 237 domačih bolnikov, od katerih sta umrla dva. Za škratinko ni lani v Ljubljani umrl noben tujec. Za davico je lani zbolelo v Ljubljani 314 domačih bolnikov, od teh so štirje umrli, poleg tega pa sta umrla še dva tujca bolnika. Po večini so bolniki seveda otroci, toda zlasti davica se rada prijemlje tudi že odraslim ljudem, da celo mož in žena v zrelih letih. Da sta škratinka in davica tako napredovali, si moramo razlagati, da se je socialno stanje v Ljubljani v letih krize znatno poslabšalo, kar je povzročilo premajhno odpornost otrok, dalje so se stanovanjske razmere mnogo poslabšale, prenatrpane so šole in pa prenatrpani so tudi infektivski oddelki bolnišnic. V Ljubljano se vozi tudi mnogo otrok iz okolice mesta, ki po vsej verjetnosti zanašajo to otroško kugo v Ljubljano.

štva v Ameriki živahno pripravljajo. To bo narodna in kulturna manifestacija ameriških Slovencev, kakršne oni v svoji novi domovini že dolgo niso doživeli. Seveda bi manifestacija ne bila popolna, če ne bi sodelovali tudi Slovenci iz stare domovine. Zato je odbor Jugoslovanskega kulturnega vrta uradno povabil na to svečanost predstavnika slovenske prestolnice, ljubljanskega župana dr. Jura Adlesiča. Dr. Adlesiča naši izseljenci že dolgo poznajo, saj je mnogo vrsto let deloval v izseljeniških organizacijah ter se vedno živo zanimal za usodo naših rojakov v tujini. Nič čudnega, če so ravno njega izbrali kot svojega gosta, zlasti še, ker se bo na ta način najlepše manifestirala narodna in kulturna povezanost Slovencev v stari in novi domovini, če sodeluje pri tej slavnosti predstavnik bele Ljubljane, katere je kulturni in narodnostni center vseh Slovencev. — G. župan je povabljen tudi kot gost mesta Clevelanda.

Upamo, da se bo g. župan odzval vabilu ameriških Slovencev in tako dostojno zastopal staro domovino v metropoli ameriških Slovencev na tej važni svečanosti. Bilo bi prav, če bi se organizirala tudi večja skupina, ki bi ob tej priliki obiskala naše rojake v Ameriki. Čas je, da začnemo skrbeti za čim večjo povezanost v rojaki v tujini in se živahneje zanimati za njihovo življenje. Le tako bomo mogli ohraniti bodočnosti tudi nove rodove izseljenih Slovencev.

Perilo je hitro oprano

če vzameš vedno
SCHICHT^{ovo}
TERPENTINOVO MILO
...in za namakanje ženske hvala

Nevarna tatinska tolpa prijeta

Sv. Barbara v Halozah, 17. febr.

Orožnikom pri Sv. Barbari se je po velikih naporih posrečilo, da so prijeli organizirano vlomsko in tatinsko tolpo, ki je že dolgo časa strahovala Halozo. Aretirani so bili Frane Fajt iz Jelovca, Stefan Prašnički iz Zlogonja, Rudolf Hrženjak iz Budišaka in Frane Habrka iz Budišaka v savski banovini. Naši vrli orožniki so te vlomilce prijeli že leta 1936 in jim dokazali veliko število tatvin in vlovov. Takrat so bili pri okrožnem sodišču v Mariboru obojeni in sicer vodja tolpe Fajt na poldruge leto strogega zapora, drugi na 16 mesecev, tretji na 14 mesecev in četrti na 8 mesecev. Ker pa so bili še na svobodi, so svoj tatinski posel opravljali naprej. Naši orožniki so jim spet dokazali nove tatvine in vlove, jih polovili in spravili na varno. Prebivalstvo Haloz se je sedaj oddahnilo od neprestanega strahu, saj ni bil pred to tolpo varen noben kurnik, nobena hiša, stoječa na svobodi, nobena preča in vinska klet. Najmočnejša vrata in ključavnice so vlomili. Naši vrli orožniki zaslužijo vso pohvalo, ljudstvo pa jim je hvaležno, da so ga rešili nevarne vlomilke tolpe.

Še je čas...

da si pridobite eno od 76 dragocenih nagrad, ki jih razpisuje lastništvo »Slovenca« za naročnike dnevnega »Slovenca«.

Zato naj vsak, kdor še ni naročnik dnevnega »Slovenca«, le-tega takoj naroči najmanj za tri mesece in naj plača vsaj do 19. februarja, t. j. do sobote, trimesečno naročnino. Kdor pa je že naročnik na dnevnega »Slovenca« najmanj tri mesece, naj plača naročnino do 19. t. m. tudi za mesec februar.

Vsakdo lahko izpolni pogoje za nagradno žrebanje, ki bo dne 24. t. m. pred komisijo naročnikov, pri vseh naših podružnicah, pri vseh naših zastopnikih ali pa enostavno na pošti s čekovno polnočico (štev. ček. računa 10.560).

Tudi krassen servis, ki ga predstavlja gornja slika in ki ga je dobavila tvrdka A. Krišper, Ljubljana, Mestni trg, je določen za nagrado naročnikom dnevnega »Slovenca«.

Naj nihče ne odlašaj, ampak naj vsak takoj naroči dnevni »Slovenca« v četrtek, dne 24. t. m., pa bo po radiu med 19.50 in 20.15 že lahko zvedel, ali je usoda tudi njega prišla med srečne nagrajence.

Lastništvo »Slovenca«.

Roland Dorgelès:

Kaj sem doživel v Rusiji?

(Nadaljevanje.)

»Ali se vam kdaj zgodi, da nekdanji oproščene zagreši nov zločin?« sem vprašal Pičugina. »Redko kdaj,« je odgovoril. »Največ dvakrat ali trikrat na leto. In če kaj takega izvem, je vse obupano. Grešnega tovariša zopet pripeljejo sem, da opere svojo krivdo. Za kazen pa ga prideli mo začetnikom, v oddelek, ki ima manj pravic.«

O kakem izkoriščenju kaznjencev v ni govora. Nasprotno: na rokah jih nosijo. Mesečna plača znaša od sto osemdeset do štiristo rubljev. So pa tudi nekateri stahanovci, ki spravijo skupaj po dvajset rubljev na dan.

»Ali tudi kdo kdaj uide?« sem se živo zanimal. Na to neomislno vprašanje je moj mladi so-brat široko odprl oči.

»Kak?«

»Če kaznjence uide, ko niste pod stražo?«

Zdaj se je nasmešnil moji preprošeni.

»O, kaj šele!« je vzkliknil. »Preveč hudega je treba narediti, da prideš sem.«

Med moskovsko tolovajsko družbo se je moral že razširiti glas, da je nekeje za bandite zemeljski raj in vsak izmed obojenih napne vse sile, da bi prišel tja. Ne pretiravam, če rečem, da je težje priti v Boljšev, kot na katerokoli sovjetsko fakulteto.

Trikrat na teden se sestane komisija desetih »občanov«, ki pregleda kandidate in pridrži le najbolj zanimive. Tu imajo razumevanje le za recidivne zločince, konje, ki se vedno vračajo na staro pot. Vsakdanji potepuh, ki je šele začel, ne potrebuje nikogar, ki bi ga priganjal na pravo pot, saj se bo sam vzgledil. Pravi zločinec, nepopravljiv, bo pa znova zašel, če mu nihče ne ponudi roke v pomoč.

»Ali sprejemate tudi politične kaznjence?«

Mislil sem, da bo Nikolaj pljunil od gnuša. Aristokrate, trockiste, ljudi, ki debatirajo? Njet! Njet! Te navlake tu ni treba! Ne političnih obojenecv, ne upornih kmetov, ne spekulantov! Tu je samo za poštene zločince. Tak, ki je navrtal železno blagajno ali oskrnil sestro.

Pravilo je, da ima ob enaki krivdi prednost tisti, ki ne zna nobene obrti, da vodstvo more imeti veselje, da ga je česa naučil. Kak posrečen umor in zagotovilo, da ne znaš prijati za nobeno delo — to je že nekaj, da utegneš biti sprejet. Seveda tudi kako priporočilec ne škoduje. Treba je namreč imeti pred očmi, da pride vsako leto nad dvajset tisoč prosej, prostora je pa le za tisoč ljudi. Morali so napraviti pet podružnic, a to je šele začetek.

Tako so srečni, tako preskrbljeni v tem mestu, da jih je treba po prestani kazni naravnost izgnati. V treh letih postanejo specialisti v izdelovanju raznih športnih predmetov — žog za tenis, drsalci, smučki, balončkov, volnenih ovijal — in tako odhajajo s polno mošnjo in izpričevalom, ki jim odpre vsaka vrata.

»Gojence« iz Boljševega zelo radi sprejemajo v lahko industrijo. Če je treba, odpustijo tudi kakega takega, ki ni prišel iz ječe, da jim napravi prostor.

»Upam, da je tukajšnje bivanje napravilo iz njih čisto druge ljudi, ne?«

»Delavci« je s ponosom odgovoril pesnik, na katerem sem šele sedaj opazil, da ima tevirane roke. »Naš podpredsednik, ravnatelj tovarne za čevlje, poslovoje v delavnicah so vsi nekdanji

jetniki. Poročeni, očetje z družinami, člani stranke. Tovariš Pogodin, obojen na smrt zaradi umora in pomiloščen, je postal zgleden načelnik in nas bo zapustil, da v Sarovu ustanovi novo kolonijo iste vrste.

Vsi ti so torej bili v Boljševem, da obnovljajo armado. Njihov poklic je: »seksan zločince«.

Trenutno šteje občina štiri tisoč članov, od katerih jih okoli dva tisoč petsto prestaja kazen, ostali so svobodni. Dodaj temu še tri tisoč... kako bi povedal... tri tisoč tujcev: žen, mater in otrok teh »občanov« in imaa vsi naselbino.

Med temi »gostic« (res ne najdem prave besede) in pristnimi jetniki ni nobene razlike. Vsi so enako oblečeni, da, še celo smejejo se enako. Videti so enako srečni. Iščem, če bi mogel prepoznati prostitutke — nemogoče.

»Mi ne sprejememo vseh!«

Samo take, ki so obojene zaradi česa drugega. Zvodnice na primer. Ali specialiste za abortus. Tiste, ki se še nastavljajo po ulicah, pošiljajo na delo v prekope ali lomiti led na Ob. O, ne sprejmejo kogarkoli.

Čim več mi je povedal, tem bolj je raslo moje presenečenje in občudovanje. Vse to se razvija natančno na meji med najbolj vzvišenim in norim. Skrb za pobojšanje je raztegnjena na tri leta in zločinci, obojeni na deset let, so v šestindesetih mesecih že prosti, da si v ostalih sedmih letih prislužijo hranilno knjižico, dobro sprichevalo in pravi plen list.

»Vsi pa vendar ne postanejo jagnjeta, ko prestopijo ta vaša tri leta?« sem se budil.

»To je res,« mi je pritrdil vodnik. »Take pa pošljejo drugam odslužit kazni do konca... Toliko slabše za ne...«

Med razgovorom sva se sprehajala okoli majhnega jezera pod tili šumljajočimi brezami. Kakšno veselje, da sem za ves dan ušel policijskemu nadzorstvu, da nisem nikjer videl črnih čep »milicionarjev« ne silih plašev GPU.

»Tu nismo v nevarnosti, da bi nas aretirali,«

je razlagal Pičugin in si popravil kostanjeve lase. Če čeka kdaj pride sem, pride le vprašat za svet.«

Spotoma sva se v enominutni zbratosti pomudila v stari, trli izbi, kjer je počival Lenin, ko se je vračal iz pregnanstva, pod Kerenskim. Takrat tu ni bilo drugega kot zabavišče.

»Kakšen napredek od tedaj!« je vzkliknil.

Če je to napredek, je velik. Lastnim očem nisem mogel verjeti. Čudil sem se običajit-om (skupna stanovanja), bolnišnici, živilski zadrugi, glavni trgovini, kjer dobiš po ugodni ceni, kar ti požel arce, brivske aparate in svilene nogavice, kompletne obleke in fonografe. Nadalje razredi Rabfaka (delavska fakulteta), bogato opremljeni laboratoriji za biologijo in fiziko, prostori slikarski ateljei in koncertna dvorana. Ne vem, ali je v SSSR mnogo tako lepih šol s širokimi okni, obrnjenimi na vrtove, jaz jih nisem videl. Učenje se prične na prvi stopnji in se lahko nadaljuje do višjega tečaja, ki je že priprava za velike institute.

Povedali so mi, da je šest bivših občanov postalo inženirjev.

Sicer pa, zakaj ne? Pokazali so mi morilca, ki je prav lepo napredoval v peveki šoli. Čez čas bo morebiti dirigent pri orkestru.

Kljub vsemu pa rahlo dvomim nad temi bodočimi učenjaki, nad temi umetnimi umetniki, ker jim njihov »študij« daje pravico, da jim ni treba iti v delavnice. Bolj nerodni se polijo ob krpanenju čevljev, vlečenju dreto in se s šili zabadajo v prste, prebrisanejši pa mažejo razne slikarije in brkljajo okoli retort, plačo imajo pa isto.

Ječe? Tu ječ ni. V Boljševem nihče ne krade. Vsak se preveč boji, da bi ga spodili. Tudi prestopkov zoper nrvnost ni. Če se imata dva rada, se vzameta. To je tako hitro opravljeno. Ako se je kaznjence vse leto dobro vedel, sme ob koncu leta vzeti tisto, ki mu je všeč, kaznjenco, že prosto, sestro kakega tovariša, ali kako dekle, ki jo je spoznal že zunaj; vsaka bo silno srečna, ko se bosta naselila v majhni hišici ko na deželi, ko je pa v Moskvi tako hudo za stanovanje.

Drobne novice

Koledar

Petek, 18. februarja: Simeon, škof, mučenec; Flavijan, škof.

Sobota, 19. februarja: Konrad, puščavnik; Julijan, mučenec.

Novi grobovi

† Na Krki je mirno v Gospodu zaspala v starosti 82 let ga. **Marija Zupanc** roj. Adamič, mati župnikov gg. Andreja in Alojzija. Pokopali jo bodo v soboto ob 10 dopoldne na župnem pokopališču na Krki. Naj ji sveti večna luč! Zaljubljenim gg. sinovom in hčerki naše iskreno sožalje!

† V Ljubljani je za vedno zatisnila svoje oči ga. **Angela Zabkar**. Pogreb bo v soboto ob 2 popoldne iz hiše žrnosti, Livarska ulica 8 na pokopališču k Sv. Križu. Blag ji spomin! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

Osebnosti

== Diplomirani so bili na filozofski fakulteti ljubljanske univerze v februarjem terminu 1938 ti-le kandidatje in kandidatice: Bartol Zlata (pedagoška skupina); Bernik Bogomila (matematična skupina); Fatur Bogomil (skupina za nar. jezik in književnost); Gosak Cirila (germanska skupina); Levstik Vida (pedagoška skupina); Novak Anton (pedagoška skupina); Perz Josip (germanska skupina); Prietovšek Marija (romanska skupina); Rancigaj Danica (romanska skupina); Sluga Jožef (biološka skupina); Sparhakl Stefanija (germanska skupina); Sentjere Jožefa (pedagoška skupina); Tominec Franjo (skupina za narodno književnost); Velušček Ciril (skupina za nar. jezik in književnost); Voglar Bogomil (germanska skupina); Žitko Ivana (skupina za nar. jezik in književnost).

== Iz policijske službe. Za policijske stražnike-pripravilnike pri upravi policije v Ljubljani so bili postavljeni: Aheč Franc, Dolinšek Franc, Marenc Anton, Potokar Alojzij, Prijatelj Anton, Škerjanc Josip, Trontelj Janez, Turk Ivan, Zupančič Alojzij, Zilič Josip.

Ali veste,

da je „Premiera“ najrazkošnejši evropski revijski film, naprednejši od dunajskih atelejeh?

Ali veste,

da so za „Premiero“ angažirali o Hollopu plesnega mojstra Du Ponta, koreografa znane opere „Rose Marie“?

Ali veste,

da so za „Premiero“ angažirali v Parizu skupino 48 najlepših in najslavnejših francoskih girlsom in boysom?

Ali veste,

da pleše v „Premieri“ poleg slavne paritske plesne skupine še tudi 300 dunajskih balerin in plesalcev?

Ali veste,

da so zaključni prizor „Premiere“ revije velikega dunajskega valčka filma izstavljeni v treh o romanih atelejeh in podrti ose stene med posameznimi doborami?

Ali veste,

da igra in poje v „Premieri“ s svojo svedsko igralko in pekar ZARAH LEANDER in da je njen partner Karl Martell?

Ali veste,

da je režiral „Premiero“ Geza Bolvory in da je muziko komponiral skladatelj Schmidt Gentner?

Ali veste,

da se dejanje „Premiere“ godi za kulisan in na drugi večerki ameriškega revijskega teatra?

Ali veste,

da bo premiera razkošnega atelejha „Premiera“ jutri ljubljanskemu kinu UNION

— Minister dr. Spaho potuje v Italijo. Kakor javlja »Jugoslovanski kurir« v Beogradu, bo minister za promet dr. Spaho odpotoval danes v Italijo ter ga bo spremljal najbrže njegov pomočnik inž. Schneller. Kakor trdijo, namerava dr. Spaho naročiti v Italiji več železnicega gradiva na račun kredita 400 milijonov dinarjev, ki ga je lani v ta namen votirala naša vlada. Minister dr. Spaho bo obiskal razne industrije, ki izdelujejo motorne vlake, električne lokomotive in drugo. Poleg tega bo obiskal tudi Firenco ter si ogledal tamkajšnji kolodvor, ki ga smatrajo za enega najbolj modernih v Evropi. Minister dr. Spaho ostane v Italiji deset dni.

Oglejte si najmodernejše radijske aparate za nagradno žrebanje »Slovenca« pri tv. H. Suttner, Ljubljana, Aleksandrova cesta 6.

— Velik uspeh Zinke Kunčeve na newyorški Metropolitan operi. Iz Newyorka so prišla poročila, da je tam nastopila naša znana pevka Zinka Kunčeva na Metropolitan operi, kjer je pela »Aldo«, vloga, ki jo je drugačje imela slavna italijanska pevka Gina Cigna. Že po prvi ariji je množica navdušeno aplavdirala naši pevki, glavni ravnatelj Johnson pa je stopil na oder ter v priznanje poljubil Kunčevu, prav tako ji je na odprtem odru čestital tudi Panizza. Zinka Kunčeva je naslednjega dne pela še v »Trubadurju« skupno s slavim tenoristom Janom Kiepurom. Ponovno pa bo pela še 4. marca sopranski vložek v Verdijevem »Requiem«, ki ga bo dirigiral slavni Toscanini.

— Potres. Iz Laškega nam poročajo, da so tam v erodo, dne 16 februarja ob 2.50 popoldne šutili precej močan potresni sunki v smeri jug-sever. Stavbe so se zibale, čulo se je voljo bobnenje. Potres je trajal tri sekunde.

— Pri težki stolici, napetosti, glavobolu vsled naprtja očisti ena do dve časi naravnega »Franz-Josefove« grenke vode prebavne organe. »Franz-Josefovo« vodo lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže, in jo imajo za dobro.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Naš listek o Rusiji. V torčviki številki od 15. t. m. se je v prevodu znamenite Dorgelšove knjige o razmerah v sovjetski Rusiji v drugem stolpcu pripeljal »Japans calami«, ko pisatelj omenja »Tretjohovlj galerijo«. To je seveda znana galerija Tretjakova ali Tretjakovlj galerija, ki vsebuje največje umetnine mojstrov-slikarjev v vsega sveta. — V nadaljevanju tega našega listka v številki od 17. t. m. beri »Tovarniški sude namesto soud«.

— Zemljiške kupuje v ljubljanski okolici. Splošen pregled seznama o zemljiških kupčijah, ki so bile sklenjene v ljubljanski okolici in prijavljene v januarju, nam kaže prvi naraščanje kupnih pogodb in drugič veliko odprodajo zemljiških par-

cel pri večjih posestvih. Delovni sloji, ki varčujejo s svojimi zaslužki in prihranki, si ekskuzo izven mestnega ozemlja zgraditi zdrava stanovanja. Grade v velikem številu v okoljskih občinah stanovanjske hišice, ki imajo nekoliko vrta. Stavbne parele za take hišice so razmeroma poceni. Za par tisoč dinarjev dobi delavec že primerno veliko parcelo. Zato je prav zanimiv pojav, da je prijavljenih in zaznamovanih skoraj 80% vseh zemljiških kupčij za male kupnine. Opažati pa je tudi vedno bolj naraščajočo parcelacijo večjih, doslej trdnih kmetij. Mnogi posestniki, obremenjeni z različnimi javnimi bremenmi in dolgi, se skušajo rešiti na ta način, da odprodajo od svojega grunta po več parcel tako, da dobe gotovino za kritje dolgov. V Ameriki bivajoči lastniki naše zemlje so začeli po vrsti prodajati domačo grudo. Vzrok? Najbrž da nimajo v Ameriki tako lepih dohodkov in so prisiljeni prodati domačo posetva, drugič, pa so se odločili stalno ostati v Ameriki. Okolica je letos januarja zaznamovala 64 kupnih pogodb za celotno kupno vrednost 839.751 din, lani januarja 61 kupnih pogodb za 414.645 din. Kupna vrednost se je torej podvojila. Na lgu je bilo prodano večje posestvo za 306.416 din.

Oglejte si pet brzoparilnikov za nagradno žrebanje »Slovenca« pri tv. C. Podržaj na lgu 147.

— Obsojen po čl. 4. Pred kazenskim sodnikom-poeidneem g. Kokaljem v Ljubljani so se večeraj vrstili razni obtoženci. Bilo je kar 9 razprav. Zanimiva je bila razprava proti nekemu obtožencu zaradi prestopka po členu 4 točka 2 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Tega prestopka je bil obtožen Jurij Jeran, rodom iz Smoljevca, občina Selee, tovarniški strojevodja na Slov. Javorniku, nameščenec KID. Krajevna organizacija JNS je 19. aprila lani priredila na Slov. Javorniku objajni občni zbor, na katerem je poročal o političnem položaju nar. poslanec Ivan Mohorič. K besedi se je prijavil tudi obtoženec Jeran, ki je najprej omenjal okolnost, da se ne dopusti otvoritev novega plavža na Jesenicah, na drugi strani pa se forsira železarna v Zenici. Nato je razbil izraz, da bi spadal gospodje, ki so na krmilu, na sodni stol. Obtoženec je priznal, da je govoril na omenjenem občnem zboru, zanikal pa je odločno, da bi bil razbil v obtožnici navedene besede. Izgovarjal se je, da je mirno kritiziral le gospodarsko politiko države, nikakor pa ne političnega reda in tudi ni napadal vlade. V preiskavi, ki se je zavlekla, so razne priče obtoženca močno obremenile, druge so ga skušale izrežati. Tako je nar. poslanec Mohorič izpovedal, da je obtoženec le apostrofiral in kritiziral. Druge priče so navedle, da je obtoženec povzročil med zborovalci veliko nezadovoljstvo in nevoljo. Jeran je obsojen na 900 din denarne kazni.

— Prepovedan tisk. »Službene novice« št. 35 objavljajo, da je državno pravdnštvo v Zagrebu prepovedalo razširjati letak »Šta se sve plijeni...«, ki je bil tiskan v Zagrebu.

— Izpremembo rodbinskega imena je dovolila banska uprava dravske banovine Antonu Mulec, pristojnemu v občini Sv. Jurij ob juž. žel., okraj celjski, v Snju.

— Proteus prosi naročnike, ki nameravajo dati kompletni letnik v vezavo, da to store čimprej. Letnike naj oddajo v društveni pisarni (Beethovnova ul. 2). Vezava stane 15 din. Novi naročniki, ki želijo imeti popolno serijo Proteja, lahko kupijo vezane letnike I. do IV. po 75 din. Zaloga teh letnikov ni velika, interesi naj se torej požurijo.

— Podružnici Poštne hranilnice v Splitu in Dubrovniku. V Splitu je odpotoval ravnatelj podružnice Poštne hranilnice na Sušaku Marko Balič, da pripravi vse potrebno za ustanovitev podružnice Poštne hranilnice v Splitu. Imel je že razne seje z dalmatinskimi gospodarstveniki. V enakem cilju odpotuje Marko Balič nato v Dubrovnik, kjer se bo prav tako osnovala podružnica Poštne hranilnice.

»Živo orodje«

Vsi vemo, kako je naše delo odvisno od orodja. Tudi naše telo ima svoje orodje: zobe. Zato jih moramo ne le varovati, pač pa, kakor z vsakim orodjem, tudi skrbno ravnati z njimi. Predvsem jih moramo čistiti in pravilno negovati. Za pravilno nego dragocenega orodja — zob — pa bi morali rabiti kvalitetno zobno pasto, kakor je Chlorodont. Domači proizvod.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef« grenčice.

Ljubljana

Petek, dne 18. februarja 1938

Gledališče

Drama: Petek, 18. febr.: Zaprtlo. — Sobota, 19. febr.: Ob 15: »Snežuljičica«. Izven. Globoko znižane cene od 14—2 din. — Nedelja, 20. febr.: Ob 15: »Simkovic«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ob 20: »Velika puntarija«. Krstna predstava. Premierski abonma. — Ponedeljek, 21. februarja: Zaprtlo.

Opera: Petek, 18. febr.: Zaprtlo. — Sobota, 19. febr.: »Manon«. Goetjuje ga. Zlata Giungineac. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Nedelja, 20. febr.: Ob 15: »Navihankat«. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. — Ob 20: »Helteja«. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Ponedeljek, 21. febr.: Zaprtlo. — Torek, 22. febr.: »Don Juan«. Premiera. Proslava 25letnice umetniškega delovanja ravnatelja Poliča. Izven.

Prireditve in zabave

Rokodelski oder v Ljubljani ponovi v nedeljo, 20. februarja, ob 5 popoldne mladinsko igr »Pepelka« (Desetnik in sirotica). Starši, pripeljte svoje malčke, da se bodo razveselili ob rajanju in petju skratkov in vil. Igra je žela preteklo nedeljo ogromen uspeh. Zaradi velikega zanimanja si preskrbite vstupnice v predprodaji na dan predstave od 10 do 12 dopoldne v društveni pisarni, Komenskega ulica 12/1. Vstopnina znižana!

Franciška škofa prosveta M. O. Ljubljana ponovi v nedeljo 20. t. m. ob 5 popoldne v franciški dvorani pravilnično veseligrso s petjem in plesom v 4. dejanjih »Krojaček« — junake. Ta mladinska igra je pri premieri preteklo nedeljo sijajno uspela. Hisa je bila razprodana, zato opozarjamo p. n. občinstvo, da si že v predprodaji (pisarna Pax et bonum v franciški pasaji) rezervira vstupnice po 6, 4, 3 in 2 din. Igra se potem ne bo več ponovila.

Dekliški krožek »Salezijske prosvete« prirediti v novi dvorani banovinskega vzgajališča na Selu v nedeljo 20. februarja ob 5 popoldne dve veseligrsi »Dekliški internate in »Princesinja potuje incognito«.

Klavirski koncert Aleksandra Borovskega bo drevi ob 8 v veliki filharmonični dvorani. Se-deži v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

Predavanja

Katoliška akademska društva Danica, Savica in Zarja vabijo na predavanje g. inž. L. Zumra. Predavanje bo v ponedeljek ob 8 zvečer v Beli dvorani Uniona. Vstop vsakomur prost, za člane pa udeležba obvezna. Po predavanju debata.

Fotografije v barvah. O rešitvi in problemih tega vprašanja, s katerim so se bavili že očetje fotografije in ki je staro nad sto let, bo pod okriljem Prirodoslovnega društva predaval v torek, 22. februarja ob 20 v mali filharmonični dvorani g. Janko Branc.

Strokovno predavanje in demonstracije v keramiki priredi švicarska tovarna zob Ranco A. G. Schaan v ponedeljek, 21. t. m. ob 19 v mali filharmonični dvorani v Ljubljani. Predavanje je obvezno za vse nesamosojne zobne tehnike! — Društvo zobotehnikov za Dravsko banovino v Ljubljani.

Sestanki

Na sestanku trnovskega fantovskega odseka, ki bo drevi ob 8 v Prosvetnem domu, bo imel g. Smerus aktualno predavanje o pomenu in važnosti fantovskih organizacij.

Fantovski odsek Ljubljana—mesto. Drevi ob 8 bo v društveni sobi v Vzajemni zavarovalnici redni sestanek. Predaval bo megr. Viktor Steska: »Moderni čarovniki«. Pridite vsi gotovo in točno! Novinci vlijudno vabljeni!

KINO UNION Tel. 22-91

Danes neprekinjeno zadnjikrat ob 16. 19.15 in 21.15 uri Robert Stolzova opera

Dunajske melodije

(Das Wiener Flakerlied)

V glavni vlogi Leo Slazak kot zadnji dunajski izvozeček. Poleg njega skrbita za veselo »abavo, smeh in prijetno razpoloženje z dobri-mi dvotipi in pristnim dunajskim humorjem Lilli Holzschuh in Rudolf Carl. Ne zamudite tega sporeda!

Moški odsek Salezijske prosvete na Kodeljevem ima drevi ob 20 svoj redni setanek v društvenem lokalu Mladinskega doma. Novi člani dobrodošli.

Zveza akademsko izobraženih žen bo imela svoj redni letni občni zbor v soboto, 5. marca, ob pol 9 v klubski sobi kavarne Union. Na dnevnem redu poročila odbora in volitev novega odbora, predlogi in slučajnosti.

Zveza šoferjev Dravske banovine v Ljubljani sporoča vsem stanovskim tovarišem, prijateljem in njihovim družinam, da se bodo poklicni šoferji, obiskovalci prvega tečaja o »Diesel«-motorjih sestali 19. februarja 1938 ob 20 v salonu restavracije pri »Le-vuc, Ljubljana, Gosposvetska cesta, na družabnem večeru. — Vabljeni!

KINO KODELJEVO Telefon 41-64

Radi ogromnega zanimanja, ki ga zbujata film

KIRCHFELDSKI ŽUPNIK

v Zagrebu, so ga zadržali tam še za en dan. Zato smo primorani n o o j a n j e predstave odpovedati. Prva predstava tega krasnega filma bo v soboto ob 17 zv.

Roditeljski sestanek staršev III. real. gimnazije za Bežigradom priredi društvo »Dm in solaz« v soboto, 19. februarja ob 8 zvečer v gimnazijski risalnici. Vabljeni so vlijudno vsi starši oz. njihovi namestniki. — Odbor.

Samarijane in samarijanke Rdečega križa vabi načelstvo na sestanek, ki bo v petek 18. februarja t. l. ob 19.30 v samarijanski sobi na Starem trgu 34.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bahovec, Kongresni trg 12; mr. Komotar, Vič.

Poizvedovanja

Izgubljena sta bila 2 ključa na podolgovatem obroču. Pošten najditelj naj jih odda v pekarni Dolinar.

Izgubila se je denarnica z denarjem v bližini Stadona. Poštenega najditelja prosim, da jo vrne proti nagradi pri upravi »Slovenca«.

Restavracija KOŠAK,

Prešernova ulica

povečana in vzorno preurejena. Priporoča prvovrstno hrano in vina. Vsak petek ribe.

Slaščičarna KOŠAK

ima vedno sveže pecivo in pustne krofe

1 Odlikovanje. Bolgarski kralj je odlikoval bana kraljevske banke uprave dravske banovine g. dr. Marka Natlačenca z redom za meščanske zasluge prvega razreda (premiere classe de l'Ordre nationale du merite Citil), g. dr. Stanka Majcena, pomočnika bana z istim redom drugega razreda in g. Franciška Škofa, postajenačelnika v Ljubljani, z istim redom četrtega razreda. — Iskreno čestitamo!

1 Današnji prosvetni večer, ki bo ob 8 v beli dvorani hotela Uniona, nas bo seznanil z zanimivo pokrajino severozahodne Francije — z Bretinovo, Bretonska je znana kot najbolj katoliška pokrajina v sedanji Franciji, na kar nas spominjajo številne kalvarije, legende o starih bretinskih svetnikih, slavne božje poti in njih znamenite procesije ali »perdone« imenovane. Prijatelji folklore bodo gotovo zadovoljeni odšli s predavanja, ki ga bo imela ga. Kristina Hafnerjeva s številnimi in lepimi skioptičnimi slikami.

1 Razstava slik ge. M. Robič. Danes se bo v Knafličevi ulici št. 4, pritičlje, levo, otvorila razstava slik ge. Margit Robič. Z nekaterih ljubljanskih razstav znana slikarica se je v zadnjem času izpopolnjevala v Budimpešti. Sedanja razstava obsega nekatera dela iz najnovejšega časa. Na zanimivo razstavo, ki bo odprta teden dni, vsak dan od 10—16, opozarjamo vse ljubitelje slikarstva. Vstop prost.

1 Ljubljanske živilske obratovalnice. V Ljubljani je trenutno 951 prodajalnih živil, mlekar, gostiln in pekarij. V splošnem moramo reči, kar je ugotovil tudi mestni fizikat, da je bilo stanje teh prodajalnih v vsakem oziru prav dobro in da so obrati v Ljubljani snažni. Skupno je mlekar in trgovin 645, gostiln je 239, pekarij pa je 67. Podobnih obratov pa je še nekaj več, tako da znaša njihovo skupno število okoli 1300. Zanimivo je, da lani ni bilo izrečena nobena kazen nad lastniki teh lokalov.

1 Vlom v štepanjsko cerkev. V noči od srede na četrtek je neznan zlikovec vlomil v cerkev

Danes ob 16. uri

Pravljica za pravljico v reviji risanih filmov

Slavni mornar

Popaj in drugi

KINO MATICA Tel. 21-24

Predstavi ob 19.15 in 21.15 radi koncerta odpadca!

v štepanji vasi. S ponarejenim ključem je odprl velika vrata. V cerkvi je razbil tri lesene nablralnike, v katerih pa ni ničesar našel, ker nablralnike sproti izpraznjujejo. Že lani je bilo vmlajeno v to cerkev in ni izključeno, da je vlom ponovil isti zločinec.

Oglejte si lepi električni svetilki, grelno ploščo in električni likalnik pri tvrdki A. Verbaj, Gosposvetska cesta 10, Ljubljana. (Žrebanje bo dne 24. t. m.)

1 Mladina na novi III. državni realni gimnaziji za Bežigradom je zadnjo nedeljo priredila v šolskih prostorih lepo uspešno akademijo. Kljub lepemu nedeljskemu popoldnevu se je akademije udeležilo toliko občinstva, da je sicer prostorna dvorana v telovadnici bila na mah prepolna. Akademije se je udeležila gospa podbavnova dr. Majcenova, direktor zavoda gospod Kuno Hočevar z gospo soprogo, bežigrajski župnik g. p. Kazimir Zakrajšek, profesorji, mnogo prijateljev zavoda, predvsem pa v velikem številu srednjesolska mladina, ki je imela ta dan svoj praznik. Pester spored so izvajali dijaki zavoda. Najprej je deški zbor navdušeno zapel pod spretno roko gosp. profesorja Schweigerja. Po kratkem govoru osmošolca Dularja, ki je označil namen akademije, je šeststošolec Grošelj zapel arijo iz Puccinijeve opere »Tosca«, nato je osmošolec Pogelšek zaigral na harmoniko dve točki. Izredno se je poslušalec dojmliva deklamacija osmošolca Bergerja (doktor Joža Lovrenčič, Naša zgodovina). Sedle so se točke violinista Žargija, petje harmonistov ter solo baritonista Tirana. Mnogo zabave je zbudil komični prizor »Zgodovinska ura« (Tiran). Solski oktet je še zapel dve slovenski, nakar je deški zbor zaključil z državnim himno. Vse pevske, glasbene in deklamatorske točke so uspelo prav dobro. V vseh nastopih se je kazala vaja in klesanje. Po akademiji se je razvila prijetna zabava ob godbi. Ob desetih se je zabava mirno zaključila. Za uspešno prireditev ima mnogo zaslug direktor gosp. Kuno Hočevar in njegova gospa soproga, ki je bila pokroviteljica damskega komiteja. Damskemu komiteju se je treba posebej zahvaliti, ker je tako spretno uredil okrepčevalnico in skrbel za jedajo in brezalkoholno pijačo. Zahvaliti se je dalje g. profesorju Žitku, ki je bil pokrovitelj prireditve, ter g. prof. Arku. Vsem obiskovalcem in vsem, ki so kakorkoli pripomogli do uspele akademije in s tem naše dijaške podrti, da obiščejo modri Jadran, iskrena hvala!

Pri Ražmu na žabjaku

morske ribe. Posebnosti: Polenovka na tri načine in rižota s škampi.

1 Huda nesreča na Viču. Večraj popoldne se je v opekarni na Viču pripetila huda nesreča. Delavci so kopali ilovico, ki pa se je nenkrat pričela podirati ter je zasula 20-letnega delavca Karla Albrehta, doma iz bližnje vasi Vrbovei. drugi delavci so Albrehta s težavo odkopali, nakar ga je reševalni avto prepeljal v bolnišnico. Albreht si je zlomil noge ter dobil hude in nevarne poškodbe po vsem telesu in na glavi.

1 Zabavni večer ljubljanskih konservatoristov. Že v tradicijo je prišel zabavni večer ljubljanskih konservatoristov, ki ga prirejajo strmeče za tem, da bi se jim z gmotno podporo povečala možnost umetniškega razvoja. Zato imajo ti večeri neko simpatično potezo, ki jo stopnjujejo še razni nastopi pred prosti zabavo in plesom. Tudi letos se je v dvorani Kazine vršila ta prireditev ob udeležbi raznih predstavnikov višjih kulturnih funkcionarjev ali njihovih namestnikov. Kratak pisan spored, ki ga je sestavljali ljubezniv nastop dveh mladih pevke — Korunovičeve in Ivančičeve — ter lepa igra saksofonista Sicherla in še za dobro voljo orkestralna farsa, je uvedel v prosti zabavo, ki se je nato lepo in neprisiljeno razvila med številnimi posetniki. Tudi mladi in stari plesalci so bili zadovoljni, ko so se mogli veselo zavrteti ob živahni godbi Adamičevega jazz-orkestra. — Upamo, da je prinesla konservatoristom prireditev vsaj delno odškodnino za trud, ki so ga položili v pripravo.

1 Brivnice v Ljubljani. Sedaj je v Ljubljani 111 brivnic, ki so vse vzorno urejene in pod dobrim higijskim nadzorstvom nadzorstvom. Mestni zdravniki so nadzorovali in pregledali zdravstveno vse brivce ter so ugotovili, da je njihovo higijsko in zdravstveno stanje v redu.

Oglejte si 6 prvovrstnih fototrik in najfinejši angleški popelin za dve moški srajci pri tvrdki J. Gorihar, Sv. Petra c. 29; Ljubljana. (Žrebanje bo dne 24. t. m.)

1 Lastniki občin, se vozijo, da prebivajo v območju ljubljanske okolice, se pozivajo, da najkasneje do četrta, 24. t. m. prijavijo svoje konje in vozeve, če teh še nimajo prijavljenih, mestnemu vojaškemu uradu na Ambroževem trgu št. 7-1, soba 3. Prijavitelj je treba tudi vsako spremembo, kakor: nakup, prodajo, pogin itd.

1 Zahvala. Prvi tečaj o »Diesel«-motorjih se je končal 19. februarja t. l. in je ob tej priliki banska uprava oddelek VIII. razdelila obiskovalcem tečaja spričevala. Zveza šoferjev Dravske banovine se vsem, ki so pripomogli, da se je tečaj vršil, najto-pleje zahvaljuje.

Jesenice

Kino Krekov dom predvaja danes in jutri dvojni program. I. film v narodnih barvah: »Dekle s planin«, v glavni vlogi Sylvia Sidney, Fred Mac Murnay. — II. film: »Na Bulovaru«, originalna satira z najboljšimi komičarji, bratje Ritz Brothers Dodatek Forov tednik.

Gasilska prireditve. Vsakoletna gasilska prireditve na Jesenicah je se poznana kot prva te vrste v okraju. Letos nastopi na prireditvi polna vojaška godba planinskega polka iz Skof. je Loke pod vodstvom kapeleka-domačina, kapitana Smrekarja. Prireditve bo 19. februarja,

Razprave banskega sveta

Naše šolstvo in prosveta

Po poročilu se je prvi oglasil k besedi g. Bajlec Frane (Murska Sobota), ki je z dejstvi pokazal, kako bridko smo Slovenci v prosvetnem oziru s strani države zapostavljeni. Odkar ta država stoji, pri nas še ni bila zgrajena niti ena ne ljudska ne srednja šola iz državnih sredstev. V Belgradu je bilo v zadnjih štirih letih zgrajenih pet novih gimnazij, vse zgolj iz državnih sredstev, da ima danes Belgrad sam več srednjih šol, kakor vsa Slovenija. V Belgradu imajo tudi 20 profesorjev samo zato, da nadomeščajo odsotne in oboje, pri nas pa tako bridko primanjkuje redno nastavljenih učnih moči. Ne moremo se ubraniti vtisa, da za tem tiči neki namen. V Belgradu sluti stroju, ki ne more prenesti našega prosvetnega razvoja, zato nas skuša pahniti na pot nazadovanja. Od centralizacije učnih knjig in učil imamo samo kulturno škodo, ker se to izdaje ne oziroma na slovenske narodne in zgodovinske posebnosti in večkrat surovo žalijo naše narodno in versko čutenje. Poleg tega pa vlada v teh centraliziranih izdajah tolikšen nered in nejasnost, da ne vzbujajo prav nobenega spoštovanja do naše prosvetne organizacije. Krivdo vidimo v tem, da je za vsako malenkost treba dovoljenja iz Belgrada, da vse oblasti v Sloveniji ne morejo iz tolikšega kadra brezposelnega naraščanja nastavit niti eno učno moč. Tudi naše najvišje znanstvene ustanove so skoraj popolnoma prepune same nam samim, da jih vzdržujemo kakor vemo in znamo. S težavo smo si priborili, da država zida univerzitetno knjižnico, pa kakšnega boja je bilo treba za to. Še močnejši narod bi ob takim nerazumljivem boju izgubil živce. Po drugi strani pa vidimo, kako se v Belgradu vztrajno gradi vse iz državnih sredstev, v katere mi sorazmerno največ prispevamo.

Zahtevamo kulturno enakopravnost

Upamo, da počasi ta zla struja upada in da se nikdar več ne bodo vrnila režimi, ki so doslej vseskozi podpirali ta škodljiva in krivična stremeljenja. Hočemo, da gre vlada po novih potih naprej, da homo tudi mi Slovenci, ki smo prav tako državni narod kakor Hrvati ali Srbi, dobili svoje priznanje in iste pravice, ki nam gredo. Upamo, da se vlada v naporih za izvedbo dejanske enakopravnosti ne bo ustavila, kakor se je zgodilo pred nedavnim in da homo dobili tisto svobodo in samoupravo, ki sta možni vsaj v okviru sedanje ustave. Nujno potrebno je za uspeh našega šolstva in za resnično enakopravnost, da se nekaj kompetentne prenese iz ministrstev na bansko upravo.

Po teh načelnih besedah, ki jih je banski svet spremljal z živim odobravanjem, je g. Bajlec prešel na prosvetne razmere Prekmurja. Dejal je, da bi bila nadzidava in popravljane sedanje gimnazijskega poslopija v Murski Soboti potratna denarja. Tu je treba novega poslopija in nič drugega. Obširneje je govoril o brezvarnosti precejšnjega dela tamošnjega učiteljstva, ki prav vsled svoje čudne usmerjenosti ne najde stika z ljudstvom. Pozabilo je namreč besede blagopojne kralja, da samo dober Slovenec, dober Hrvat ali dober Srb more biti dober Jugoslovčan. Ob koncu svojih izjavljaj je predložil sledečo resolucijo, ki jo je banski svet z odobravanjem sprejel:

Banski svet dravske banovine, zbran na svojem IX. rednem zasedanju v Ljubljani naproša gospoda bana, naj pri kraljeviški vladi v Belgradu izposluje čim prejšjo decentralizacijo prosvetne uprave v sledečem:

1. Ker nameščanje, premeščanje in dodeljevanje učnih moči iz Belgrada povzroča ob nedovoljnim poznavanju krajevnih prosvetnih potreb razvoj slovenskega šolstva in splošne slovenske prosvete silne neprilike, naj to opravi v okviru proračunskih možnosti ban.

2. Učne načrte za slovensko ozemlje naj ban prilagodi v okviru obstoječih zakonov slovenskim posebnim narodnim, zgodovinskim in kulturnim razmeram; na tem ozemlju naj bo šolski pouk po načrtih, ki jih izdela ban.

3. Vsaka monopolizacija šolskih knjig, učil in šolskih potrebščin naj se z ozirom na posebne razmere dravske banovine na njenem teritoriju, kolikor se je uveljavila, ukine, oziroma se ne uvede.

4. Kr. vlada naj da vsa potrebna sredstva na razpolago, da se dopolnijo in zasedejo prazna učiteljska mesta na vseh šolah dravske banovine.

5. Za izvedbo gornjih zahtev in želja naj kraljeva vlada poskrbi dovolj kreditov. Dovolj kreditov naj poslej prejema tudi univerza v Ljubljani, katere razmah je omejen vprav zaradi pomanjkanja drž. dotacij.

Veseljak Ivan (Koškari-Ptuj) govori o potrebi, da se ljudske in meščanske šole prilagodijo razmeram in zahtevam kraja, da bodo praktične. Vse naše šolstvo je treba uvesti več slovenskega duha, katerega delo in vzgojne metode je svoj čas odobrila in pohvalila celo akademija v Peterburgu (sedaj Leningrad). Zveza med učiteljstvom in ljudstvom bo vzpostavljena šele takrat, kadar se bo učiteljstvo približalo mišljenju in pojmovanju ljudstva. Poudarja važnost prosvetnih organizacij za mladino, ki je pravkar odrasla ljudski šoli. Nekdanji Orel je bil prav za prav za vmesna leta neprecenljive vrednosti. Prosi, da se za najvažnejši kmetijski predel, ki je ozemlje bivše mariborske oblasti, ustanovi vsaj ena osnovna družna šola v Mariboru, za katero so prvi pogoji že dani. Za učitelje in profesorje, ki so bili v letih 1931-32 reducirani, pa zahteva, da se ponovno nastavi in da se jim štejejo vsa ta vmesna leta, da se razveljavijo vse takratne uradne ocene, ker so krivične in protizakonite. Čut pravičnosti in zaupanje v zakonodajo zahteva »restitucijo ad integrum«. Prosimo g. bana, naj v čim višji meri podpira naše revne akademike in vse domače znanstveno udejstvovanje. Seveda, pravi, potrebe so velike in g. ban in podban sta tu pred zborom banskega sveta kakor tisti deček iz sv. pisma, ki je imel pet ječmenovih kruhov in dve ribi. Kaj bo to med tolikanj potreb!

Majerski Ivan (Tržič) govori o potrebnosti meščanskega šolstva in o pomanjkanju učnih moči. V skrbi za naše šolstvo je tudi velika naloga omogočiti revnim staršem, da bi mogli svoje otroke posiljati v šole.

Arnež Peter (Jesenice) govori o prosvetnih družstvih in njihovih domovih, ki jih društva le s težavo odplačujejo. Podpora v proračunu in ta namen se mu zdi premajhna. Prosi za podporo zgodovinske kapelice v Kamni gorici s slikami našega slikarja Langusa, ki jo je kupila občina, pa je nujno potrebna popravi. Opisuje slabo stanje šolskega poslopija v Breznici in meščanske šole na Jesenicah, ki je že zdavnaj premajhna.

Tovšak Ivan (St. Ilj-Slovenj Gradec) razpravlja o problemu poročene učiteljstva in pravi, da bi bilo samskim vsakokrat treba dati boljše plačo,

ker jih sedanja v materialnem stanju preveč loči od poročenih, zlasti tam, kjer oba poučujeta in imata oba plačo. Naša naravna zahteva je tudi, da je treba katoliškim otrokom dati katoliškega učitelja.

Dr. Sabothy Beno (Kranj) govori o davčni moči Kranja, ki za naloge mesta tudi v prosvetnem oziru ni zadostna, zlasti ne z ozirom na to, da je nova šola tako bridko potrebna. Stala bi kakih 6-7 milijonov din. Zato naj se mesto razbremeni v drugih javnih dajatah. Tudi gimnazijsko poslopje predstavlja za mesto težko breme, zato naj bi ga prevzela banovina.

Dr. Vidie Franc (Kamnik) se čudi, da morejo nekateri tako mirno govoriti o napredku državnega gospodarstva, ki bo, kakor pričakujejo, ob koncu leta pokazalo eno milijardo din prebitka, pri nas je pa blizu 500 učnih moči brez posla, celo od 1. 1932, ker ni denarja, da bi jih nastavili. V šolski upravi naj bo več smotrenosti, da pouka sredi leta ne bodo motile razne prestavitve in izmenjavanja osebja. Glede težav naših prosvetnih društev, ki s skrajnimi naporji odplačujejo svoje domove iz dohodkov prireditelj, pa pravi, da velike takse in davki ubijajo veselje do kulturnega udejstvovanja po deželi, ker večkrat vse društvo dela ravno za davke. Obširno govori o potrebah muzeja, kateremu manjka prostorov, kuratorjev in osebja. Vsa njegova organizacija je še taka, kakor je bila ob ustanovitvi. Nujno potrebno bi bilo posebno poslopje za prirodoslovni muzej.

Kranje Jakob (Begunje-Logatec) govori o potrebi večjega sodelovanja podeželnega učiteljstva z ljudstvom, ker je večkrat duhovnik edini izven šolski prosvetni delavec. Tudi radio naj bo laže dostopen ljudstvu, da bo mogel opravljati ves svoj kulturni namen.

Planina Lovro (Škofja Loka) govori o važnosti ljudskih knjižnic, o avtorskih tanihah in prosvetnih potrebah svojega okraja, zlasti o muzejskem društvu v Škofji Loki, ki s skromnimi sredstvi zbira dragocene starine. Podrobneje govori o šolah v Lučah in Javorju, kjer je 120 otrok, pa ena sama učna moč. Med učiteljstvom je tudi nekaj čudnih tipov, ki ne dajejo dobrega zgleda ne glede treznosti, ne glede lepega obnašanja in spoštljivega vedenja do ljudstva.

Skrabee Stanko (Ribnica-Kočevje) pravi, naj knjige za šolske knjižnice izbira poseben odbor, ker danes otroci dobe večših iz njih čtivo, ki za nje ni prav nič primerno, ki ne pospešuje ne izobrazbe, ne srčne plemenitosti.

Zorenč Alojzij (Sv. Peter pod Svetimi gorami - Smarje pri Jelšah) se je zavzel za kmeta, ki ne more vnovčiti svojega vinskega pridelka in ga po sili doma sam pije in ga daje tudi otrokom, od tod tako visok odstotek ljudskošolskih otrok, ki uživajo alkohol. Vinu je treba zopet odpreti odjemalski trg, da se bo zanj denar dobil, pa ga kmet ne bo več pil doma.

Dr. Vladimir Ravnihar (Ljubljana) je naglašal, da država ne izpolnjuje svojih obveznosti do dravske banovine na pravičen način. Prikrasana je zlasti pri razdelitvi davkov na poslovni promet. V obsejnih krajih se morajo pošiljati najboljši uradniki. Najde se naj tudi kakšen aranžma s poslopijem Mestne ženske realne gimnazije v Ljubljani. Banovina naj prevzame poslopje, država pa profesorje.

Janez Brodar govori o prosvetnih potrebah kranjskega mesta in kranjskega okraja. Potrebni so novi prosvetni domovi, treba je preurediti telovadnice »Planine«, ki služi tudi drugim namenom in organizacijam. Poslopje tekstilne šole v Kranju je premajhno in bo treba graditi novo, za kar je zemljišče že pripravljeno. Nekatere šole v kranjskem okraju so premajhne.

Velik in načelno važen govor pa je imel Miloš Stare (Ljubljana-okolica). Navajal je, da sta bila slovenski stavbi v zgodovini dva temelja: slovensko združništvo in slovenska katoliška ljudska prosveta. V zadnjih letih pa sta se ta dva temelja, kakor po naključju zamajala v istem času. Kazalo je, da se bo slovensko združništvo končalo z največjo žalostjo. Prišla pa je rešitev in sicer takšna, da v doglednem času ni skrbi in ni sile, ki bi mogla naše združništvo uničiti. Prav ob istem času pa obhaja 40 letnico svojega obstoja drugi temelj slovenskega naroda, največja slovenska prosvetna organizacija »Prosvetna zveza«. Tudi o njej so nekateri v letih 1933 in 1934 mislili, da je uničena in ne bo nikdar več vstala. Toda slovenska katoliška prosveta je zaživela pred 40 leti iz življenske potrebe v bojih slovenskega naroda. Zrastla je iz ljudstva in z njegovimi žrtvami in je zato ne more nihče uničiti. Prav zaradi tega pa je tudi pokazala v času svojega delovanja uspehe, kakor nobena druga organizacija. Miloš Stare je prosil, naj bi banska uprava in oblasti šle na roko tej močnejši ljudski prosvetni organizaciji. Vendar te prošnje ni tolmáčiti naprečo. Prosvetna zveza naj ne postane kakšna privilegirana organizacija, ker to bi bilo v njeno škodo. Saj vidimo, da organizacije, ki niso zrastle iz ljudstva in z njegovimi žrtvami, ampak jih preživlja in hrani ter zasipa z darovi kdorkoli, ne morejo dobiti pravih in trajnih korenin. Pomoč je potrebna le toliko, v kolikor ljudstvo samo ne zmore.

Prosvetna zveza je bila od svojega obstoja pa do danes prva za to, ki je hotela poučevati ljudstvo po radiu in ki ga je dobila v zakup v l. 1928. Zal pa se ljubljanski radio v Maribor ne sliši. Zato je predložil spomenico o prenosni radiofonije v Sloveniji:

Za okrepitev edine slovenske radijske postaje s priključno postajo v Mariboru

Banski svet dravske banovine je na svojem IX. rednem zasedanju po prenosu vprašanja ljudske in narodne prosvete v Sloveniji ugotovil nujnost čim prejšje rešitve vprašanja radiofonije v naši državi, ki je iz narodnih in državnih interesov najbolj pereče v dravski banovini. Radiofonija sosednih držav je po jakosti in gostoti oddajnih postaj na tako visoki stopnji, da mala ljubljanska postaja kljub vsem naporom ne more v zadostni meri izvrševati svojega poslanstva kot obsejna postaja, zlasti ne s ozirom na našo severno mejo. Zato sta postavitev nove relejne postaje v Mariboru in okrepitev ljubljanske postaje iz narodnih in državnih ozirov nujno potrebni in rešitev tega vprašanja ni mogoče prav nič več odlagati.

To resolucijo je banski svet soglasno in z odobravanjem sprejel. Debata o prosvetnem oddelku se je zaključila ob pol 7. Po kratki pavzi je sledilo poročilo tehničnega oddelka, ki ga je podal načelnik inž. Skaberne.

Anžič (Krško) obravnava zakon o telezni vzgoji ter zahteva spremembo in olajšanje. Govori o pomanjkanju in elabem stanju šolskih poslopij v svojem okraju. Krajevni šolski odbori naj dobe več pravic pri sestavljanju proračunov. Meščanske šole v Krškem naj se spremeni v nižjo gimnazijo.

Katehetske nagrade se dele krivično in kateheti dobivajo v resnici le tretjino tega, kar zaslužijo. Šolska spravevala za ljudske šole naj bodo kolikove prasta. V Radečah naj se osnuje meščanska šola.

Paulin Bitnar (Črnomelj) govori predvsem za povečanje gluhošolstva, zakaj 60% gluhošolstva naših otrok sploh ne more v gluhošolstvo, ki je že itak prenatrpana. Dalje govori o težavnih šolskih razmerah v Beli Krajini.

Demeter Weble (Novo mesto) je govoril predvsem o zadnjih dogodkih na gimnaziji v Novem mestu. Pojasnjeval je razlog, ki je dovedel do tega, da je bil izključen dijak iz tega zavoda. Na zavodu deluje namreč podmladek Jadranske strazhe. Po sklepu profesorskega zbora na tem zavodu spomladi l. 1936 je bilo določeno, da se vrše na tem zavodu volitve v to ustanovo meseca maja vsakega leta. Določen je bil tudi način volitev v to institucijo. Meseca maja 1937 so bile volitve, pri katerih je zmagala skupina katoliških dijakov. V nasprotju s sklepom profesorskega zbora v l. 1936 pa je ravnateljstvo v jeseni meseca novembra 1937 ponovno odredilo volitve v podmladek in ko so tudi tokrat zmagali dijaki katoliške struje, je glede na pritožbo dveh dijakov nasprotne struje ravnateljstvo odredilo ponovne volitve v mesecu januarju 1938. Tokrat pa na povsem drug način kakor prej. Ker je predsednik tega podmladka na zadnjem obnem zboru izjavil, da je bil na dveh predidnih obnih zborih pravilno in po predpisih izvoljen in da zaradi tega ne more priznati potrebe po novih volitvah in jih tudi ne bo vodil, je vodstvo zavoda smatralo to kot upor in je tega dijaka iz zavoda izključilo. Ta način razpisovanja obnih zborov in ta način izključitve je seveda v javnosti zaletel na ostro grajo, zlasti v katoliških krogih. Poleg tega se je govornik zavzemal in utemeljeval upravičenost spomenice absolviranih filozofov-pedagofov. Pojasnjeval je nadalje šolske razmere v novomeškem okraju in predlagal, da se podpre šole v St. Petru, Dolju, Gaberju, Hinjah in Smarjeti.

Alojzij Zorenč (Smarje pri Jelšah) je govoril o zelo nepovoljnih razmerah svojega okraja, zlasti o občutnem pomanjkanju učnih moči. Prosil je banovino o pomoči, zlasti za šolske kuhinje, ker je šmarski okraj zaradi vime mnogo trpel.

Tri zlate devoyke

najlepša filmska zvezda DEANNA DURBIN, ki osvaja s svojim glasom, s svojim pojavom in v svojo igro na mah srca vseh po celem svetu. Film se predvaja v

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri
Ta film si mora ogledati vsa Ljubljana.

Puhlmann-ov čaj

ublažuje kašelj in razkrajja sluz

Dobiva se v vseh lekarnah. Orig. zavitek 125 g Din 37.-

Ogl. reg. br. 1503/1936

Josip Tratnik je naglašal, da je mati slovenskega šolstva katoliška cerkev. Danes pa se dogaja, da zastopnik katoliške cerkve v krajevnih šolskih odborih nima prostora. Mladina se mora po ljudski šoli uvrstiti v prosvetna društva, ker nima druge institucije, ki bi za njo skrbela in zato naj ta društva banovina podpre. Meščanske šole naj se specializirajo.

Alojzij Janžekovič (okraj Ptuj) naglašal slab napredek naše prosvete po prevratu. Gospodarski razvoj mora iti vzporedno z inteligenčnim, sicer dobimo inteligenčni proletariat. Na deželi naj se športu na šolah ne daje toliko važnosti. Učitelji naj obiskujejo službe božje že zaradi dobrega zgleda otrokom. Država naj prevzame plačilo kuriva za učitelje.

Jurij Kugovnik (Dravograd). Zahteva višje postavke za obsejno šolstvo. Šole je treba zlasti v dravogradskem okraju povečati. Učiteljstvo naj se v zvezi z duhovščino prilagodi željam in verskim nazorom naroda.

Kuder (okraj Celje) naglašal potrebo novih ljudskih šol v celjskem okraju.

Alojzij Mihelčič (mesto Celje) naglašal potrebo novega gimnazijskega poslopija v Celju. Dijaštvo stalno narašča. L. 1918 je bilo 299 dijakov in 20 dijakinj, skupno 319, 1936/37 667 dijakov in 298 dijakinj, skupaj 965. Zavod šteje 24 razredov in je poslopje daleč premajhno, saj je preračunano za 300-350 dijakov. Niti deljeni pouk ne odpomore temu stanju, saj zahaja v ta zavod mladina iz okrajev, ki štejejo nad 300.000 prebivalcev.

Filip Križnik (Laško) pletira, naj bi se proračunska vesota, ki je določena za podporo spomeniku padlim slovenskim vojakom na Brezjah v znesku 50.000 din, tudi izplačala. Dalje pletira za čim prejšjo izpolnitev praznih mest.

Tehnični oddelek

Poslovno poročilo tehničnega oddelka je podal načelnik tega oddelka g. inž. V. Skaberne. Iz poročila je posneti, da sam proračun banovine za tehnični oddelek ne kaže prave slike banovinske investicijske delavnosti, ker so bila na razpolago znatna izvenproračunska sredstva za javna dela: iz banovinskega sklada za javna dela, bednostnega sklada in drž. sklada za javna dela. Ta razcepjenost kreditov pa ima številne slabe posledice. Saj so se dovršitve posameznih zgradb prekomerno zavlekle in ustavitve že pričelih del so bile zaradi izčrpanja kreditov tudi že na dnevnem redu. Tudi vsi gradbeni stroški so zaradi tega običajno dosegli zneske, ki so znatno bili nad proračunsko vsoto. Za potrebe našega cestnega omrežja je potrebno povečati število inženirjev pri okrajnih cestnih odborih od 7 na 24, cestarje pa od 610 na najmanj 750. Od tega je že del programa realiziran, zaradi dviga števila cestarjev v letošnjem proračunu.

Posebno pozornost je banovina posvetila vprašanju dobave gramozov za ceste, odpravi kvarnih prometnih vplivov na cestno stanje itd. Lani je banovina nabavila le en cestni valjar, nadalje Torkret-stroj za napravo trajnih cementnih ometov. Glavno načelo cestne službe je vzdrževati na dostojni višini obstoječe cestno omrežje in le tam ustvariti nove cestne zveze, kjer to zahtevata banovinski in mednarodni promet ali pa tujski promet. Drugo načelo pa je bilo dokončevati cestne zgradbe. Posebno pozornost je posvetiti obnovi lesenih mostov s trajnimi, masivnimi objekti. Tudi občinska politika glede cest je potrebna mnoge graje in cestni odbori se vedno bolj skušajo znebiti številnih cest na škodo banovine. Banovinskih cest je v naši banovini 4120 km, občinskih je pa 18.527 km.

Tudi za izvršitve vodnotehničnih del ni bilo na razpolago za velike potrebe zadostnih sredstev. Nato poročilo naštevava vsa večja izvedena dela v območju tehničnega oddelka in navaja podrobni program za bodočnost.

Ljubljana, 17. februarja.

Danes ob pol devetih dopoldne se je razprava na bankskem evetu nadaljevala. Govorniki so pretresali program in proračun tehničnega oddelka.

Prvi je govoril ljubljanski župan dr. Adlošič, ki poudarja važnost gradbene delavnosti, ki ne ustvarja samo dobrin trajne vrednosti, ampak ima tudi važno socialno učinkovanje in pospešuje tujski promet. Reorganizacija cestne službe je že rodila ugodne posledice. Cestni odbori so hvaležni za samoupravo, ki so jo dobili z novim pravilnikom, ker jim omogoča smotnejše in cenješe delovanje. V daljših izjavljajih je g. ljubljanski župan opozarjal na škodo, ki izvira iz prevelike cepilja kreditov. Neizogibno bomo kdaj etali pred vprašanjem, kako naj se začeta dela končajo. Zato naj se v bodoče nobeno delo ne začne, dokler niso zajamčena vsa denarna sredstva, ki so potrebna za celotno izvedbo dela. Tudi naj se postopoma zaključijo tista dela, ki nimajo obsega pomena in so bila začeta bolj iz borbe proti brezposelnosti, da se dobijo sredstva za velika dela, ki so splošno važna in trajna. Največja težava pri vsej tej delavnosti pa je to, da država čim dalje bolj prevajuje svoje posle na samoupravne oblasti, ne da bi jim dala za to kako odškodnino ali da bi jih vsaj oprostila dajatev za državo. Živo dokazuje potrebnost cestne zveze Ljubljana-Sušak; v gradbenih potrebah Ljubljane pa kolodvor. Ta voz naj se reši v smislu konference državnega železniškega ravnateljstva z dne 2. in 3. decembra 1937. Vsa dela naj se izvajajo tako, da ne bodo v nasprotju z načrtom o poglobitvi. Železniška uprava naj tudi dobi svet za prenos kurilnice in premikalnega kolodvora. Ob koncu izjavljaj predlaga sledečo načelno resolucijo:

Država naj prevzame na svoj račun toliko banovinskih cest, da bodo njeni izdatki za državne ceste v dravski banovini v pravičnem razmerju z njenimi dohodki, ki jih prejema iz dravske banovine, oziroma da država prevzame vsaj toliko banovinskih cest, da bo razmerje med državnimi in banovinskimi cestami tako, kakor je to razmerje po ostalih delih države.

Da se poveča prispevek države na 1 km držav-

nih cest v dravski banovini z ozirom na veliko obtežbo in promet na teh cestah.

Da se dravska banovina bolj upošteva pri uporabi kreditov za ceste kakor se je to dogajalo doslej, in sicer v razmerju dohodkov države iz dravske banovine.

Orednja vlada naj predloži skupščini osnutek zakona o cestnih fondih v taki obliki, da bo popesena izvršitev modernizacije drž. cest v dravski banovini zanesljivo zajamčena, da bo dravska banovina prejela oni delež, ki ji gre v razmerju z dohodki, ki jih bo prispevala v cestne fondne, odnosno da se v dravski banovini nabrani prispevki tudi porabijo za modernizacijo cest v dravski banovini.

Za njim je govoril celjski župan Alojzij Mihelčič, ki se v imenu županske zveze zahvaljuje g. banu za pravilnik o poslovanju okrajnih cestnih odborov. Obširneje govori o cestnih razmerah v celjskem okraju, zlasti o skrajno elabem stanju ceste Ljubljana-Maribor. Navaja cestne zveze, ki jih je treba vzeti v program in priporoča že vložene prošnje za vodovodne naprave celjskega okraja.

Veseljak Ivan poziva banski svet k uvidnosti, ker je položaj g. bana z ozirom na prošnje z vseh strani in na kriče potrebe po vsej banovini kaj malo zavajanja vreden, saj se ni mogoče odločiti, ali naj se ravna po socialnih, po državnih ali narodnih vidikih, ali pa naj dela mehanično.

G. Tratnik Josip dokazuje potrebo tlakovanja banovinske ceste od Brežic do kolodvora. Navaja še 17 krajevnih cestno-prometnih potreb.

G. Jan Jakob dokazuje, da je radovoljski okraj v proračunu tehničnega oddelka zapostavljen (banski svetniki s Stajerske in Prekmurja pripominjajo: »Tako! menjamo!«). Zlasti se zavzema za javnišni most, ki je bil narejen že pred kakimi 500 leti, čez katerega gre na dan nad 870 delavcev in nad 270 kolesarjev. Obširneje govori o potrebi novega postajališča na Otočah, o močvirju pri Bledu, o cesti Bled-Vintgar, Koprivnik-Gorjuše, Dobje-Mojstrana.

Janžekovič Alojzij (Sterjanci-Ptuj) govori o cestnih razmerah na Ptujskem polju in v Slovenskih goricah in prosi, naj se vsaj občinam nakažejo večje podpore, da bodo mogle vzdrževati krajevni promet.

Dr. Leskovar Josip (Maribor) se zavzema za cestno zvezo Sv. Lenart-Sv. Benedikt in Sv. Ana-Sv. Lenart. Opisuje potrebne regulacije Pesnice in veliko bodočnost Slovenskih goric z boljšimi prometnimi zvezami.

Dr. Schaubach Franc (Maribor desni breg) govori o cestni zvezi Ljubljana-Sušak in pravi, da ne more priti do popolnega pomena, ako že cestne zveze do Ljubljane niso dobre, da bi promet prišel do nje. Gozdna bogastva severnega Pohorja ostajajo neizrabljena, ker prevoz slabe ceste močno podraže. Zlasti pa se zavzema za most čez Dravo v Mariboru.

Za temi govori je g. ban odredil kratek odmor in obnem sporočil, da smejo naslednji govorniki govoriti samo po 10 minut, ker je še 25 prijavljenih in bi se v nasprotnem slučaju razprava predolgo zavlekla.

Po odmoru je prvi govoril g. Kugovnik Jurij, ki priporoča skrb banovine za Savinjsko dolino in njenim cestnim zvezam z zaledjem. V Prevaljah je z opustitvijo rudnika nastala občutna brezposelnost, kateri se naj odpomore z javnimi deli.

Weble Demetrijev govori o modernizaciji ceste Ljubljana-Zagreb in predlaga, naj se sedež sekcije prenese v Novo mesto. Tudi naj se izboljša banovinska cesta proti Sušaku, da bo mogoče izrabljati Auerspergove gozdove, ki so sedaj v banovinski upravi.

Anžič Josip (Škofjan-Krško) opozarja na prošnje šestih občin, preko katerih se ob vsakem večjem deževju razliva Krka in se obračajo na bansko upravo, da se loti njene regulacije.

Stare Miloš opozarja na poslopje okrajnega glavarstva Ljubljana-okolica, ki je v skrajno slabem stanju.

Živali in rastline „poznajo“ čas

Nekateri znanstveniki se zadnje čase precej pečajo z vprašanjem, kako ljudje, živali in rastline poznajo dnevni ali letni čas. Celo rastline kažejo nekaj, kar dokazuje, da zaznajo, kakšen je čas. Navajamo članek, ki obravnava to vprašanje:

Zdi se, da živali precej pogosto poznajo čas. Vzemimo na primer le kresnice, ki se navadno svetijo in žare le ponoči. Če jih pa zapremo tako, da so noč in dan v popolni temi, bomo vseeno kmalu zapazili razliko: živalice namreč na vso moč žare, kadar je zunaj noč, kadar pa se zunaj začne daniti, pojema tudi njihova svetloba. Nekaj podobnega opažamo tudi pri nočnih metuljih. Te žuželke imajo to lastnost, da svoje oči lahko prilagode noči in dnevu, zaradi česar potem dobro vidijo ponoči, ko pa svoje oko nekoliko spremene, vidijo zopet podnevi. In učenjaki so na podlagi opazovanja dognali, da se metuljevo oko v tem smislu spreminja tudi, če je metulj zaprt v posodi, kjer je svetloba vedno enaka. Zanimivo je opazovanje neke moreke živali, ki je podobna epi ali polipu. Ta živalca ima lovke, s katerimi se oprijemlje pečin in kamnov, kadar nad njimi valovi morskga plima. Kadar pa začne nastopati oseka, takrat žival skrči lovke, stisne pa tudi svoja usta ter se vsa zvije. To dela žival zato, da je morskimi valovi ne nosijo sem ter tja. Ko so živalce dali v akvarij, so opazili, da je raztegnila lovke vedno takrat, kadar je zunaj nastopala plima, da pa se je vedno vsa skrčila, kadar je nastopala oseka. Šele čez dolgo časa je živalca »opazila«, da je njena previdnost v akvariju odveč.

Najbolj natančno so opazovali čebele. Dognali so, da je vse to res, kar so na čebelah že poprej opazovali. Vsak dan so vedno natančno ob istem času prihajala na krmišče. Pozneje so poskusili, ali bodo čebele spoznale svoj čas tudi takrat, kadar bodo v prostoru, kjer bo vedno temna svetloba. Tudi ta poskus se je posrečil. Potem so mislili, da čebele nekako stojijo pod vplivom zračne elektrike, ki jih opominja, kdaj je čas odleteti. Zato so deli čebele v globok rudnik. Pa tudi tukaj so vedno ob istem času odletele na krmišče. Bile so nepopisno točne, naj so jih deli sem ali tja. Nazadnje so jih navadili, da so šle vsak tretji ali četrti dan odletele na pašo, vendar vedno ob isti uri. To poznavanje časa je čebelam nujna življenjska potreba, ker cvetlice čebelam niso odprte vsak dan. Vsaka cvetlica odpre svoj cvet čebeli samo ob določenem času. Ajdov cvet se na primer začne odpirati na vse zgodaj jutraj, zato pa je ob 9 ali 10 dopoldne že tako zaprt, da žuželka ne more več do ajdovega medu. Potrošnik zapre svoj »medotoč« okoli poldneva, beli lokvamj pa ob še-

etih zvečer. Nekatere cvetlice, ki cveto le ponoči, kakor na primer svetlin, se odpro čebelam šele zvečer.

Tudi rastline imajo svojo sončno uro. Rastline odpirajo svoje cvete po stanju sonca in po svetlobi v teku dneva. Prav tako kakor je s cvetovi, je tudi s posameznimi listi teh rastlin. Na primer bob svoje liste ves dan nastavlja sončnim žarkom, zvečer pa jih povese. Kako pa stori rastlina, ki je noč in dan izpostavljena vedno enaki svetlobi? Poskusi so pokazali, da tudi v vedno enaki svetlobi nekaj časa svoje liste nastavlja in jih razprostira, kadar je zunaj beli dan, da pa jih povese, kadar je zunaj noč, dasi je v njegovi šrambi vedno enaka svetloba. Rastline so prav tako poskušali kakor poprej čebele, pa so dognali isto, kar prej pri čebelah. Dejstvo torej je, da imajo živali in rastline sposobnost poznati čas, dasi se je zgodilo, da pri vseh rastlinah tega niso mogli dognati. Zgodilo se je tudi, da so nekatere rastline čez 14 dni »pozabile« na čas in so se začele ravnavati le po svetlobi v njihovi poskusni kamrici.

★

„Nežen udarec s kladivom“

Pred nekaj meseci je pariški policijski inšpektor Emil Bourquin prijel večkratnega morilca Weidmanna. Te dni so policijskega inšpektorja zaradi tega junaškega dejanja, ki je bilo sila nevarno, odlikovali z zlato kolajno. Odlikovanje mu je izročil njegov divizijski šef Mondanel. Ko je Bourquin hotel prijeti Weidmanna, je morilec na policista ustrelil z revolverjem. Krogla je preluknjala policistov klobuk, njega samega pa ni poškodovala. Vendar se Bourquin strela ni prav nič ustrašil, temveč je planil na morilca ter ga s kladivom pobil na tla, da je zločinec nezavesten obležal, nakar ga je zvezal in odpeljal na policijo.

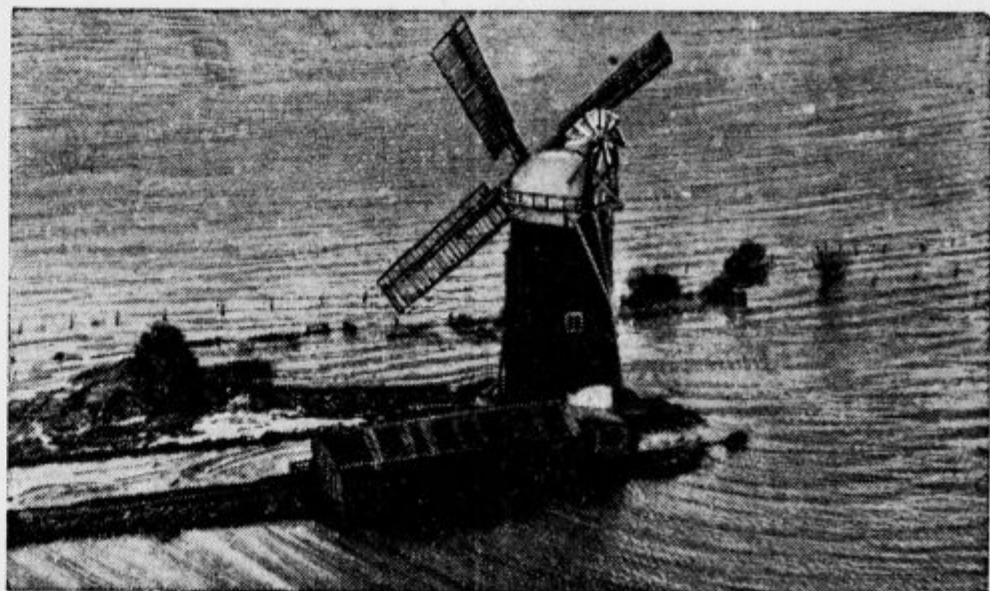
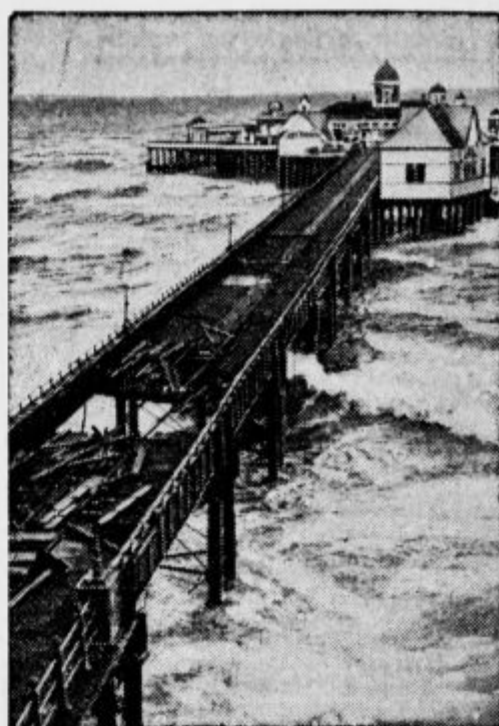
Ko je bila slavnost odlikovanja končana, je šef Mondanel vprašal Bourquina, zakaj ni streljal tudi on, ko je morilec streljal nanj, zakaj je rajši udaril s kladivom. Treba pa je vedeti, da je Bourquin pravi orjak, ki ima v sebi sile za dva druga. Zato razumemo njegov odgovor: »Še s kladivom sem nalašč čim bolj nežno udaril, samo toliko, da je oni omdlel. Zločince sem namreč hotel čim bolj nepoškodovanega izročiti v roke pravice.«

Veliko neurje nad Anglijo

Kakor smo že poročali, so te dni divjali nad vso Anglijo veliki viharji, ki so povzročili ne le velike snežne zamete, temveč tudi razburkali morje, da je udarilo čez bregove in napravilo velikansko škodo.

Spodaj vidimo mlin na veter, ki je skoraj ves pod vodo, dasi mlini na veter stoje navadno na gričih.

Zgoraj se nam kaže most pri Margate. Silni vihar je z mosta iztrgal kar cele mostnice ter jih odnesel. Tako je bil promet na mostu nemogoč.

Ponesrečeno linčanje

Kakor marsikje v Ameriki, zlasti v južnih državah, tako je tudi v Mehiki še v navadi linčanje. To je nekaka ljudska sodba, kjer se ljudstvo zbere ter potem zločinca iztrga iz rok varuhov javne varnosti ter ga samo na kraju sodi. Razume se, da je pri taki samovoljni sodbi že marsikak nedolžen bil usmrčen. Sploh je taka samostalna ljudska sodba sramota za moderne čase. Te dni pa se je v kraju Tijuana v Mehiki zgodila taka sodba, ki se je decela ponesrečila in je prava sramota za linčarje same. Blamirali so se do kosti.

Pred jetnišnico v Tijuani se je zbralo na tisoče ljudi, ki so kričali: »Smrt morilcu! Umorimo ga!« Ti grozeči klici so veljali nekemu zaprtemu vojaku, ki je bil osumljen, da je osem let staro deklico odvedel in jo potem umoril. Jetniška straža, ki je takoj nastopila, je prvi naval množice gladko odbila. Toda množica je vedno bolj naraščala, nakar je znova navalila na jetnišnico. Straže so se z orožjem v roki ustavljale, bile so pa premagane in so se morale umakniti. Ljudje so začeli metati v okna jetnišnice sprva kamenje, nato pa skozi razbita okna goreče, v olju namočene cunje.

Kmalu je bilo vse poslopje v plamenih. Nastala je nepopisna groza v jetnišnici, ki je na vso moč gorela. Vsi jetniki so bili v nevarnosti, da jih poženejo.

Spomenik padlim redovnicam

Med francosko vojno je na francoski fronti padlo vsega skupaj 600 sester Rdečega križa, ki so stregle ranjenim in bolnim vojakom. Med temi je bilo 300 usmišljenih sester raznih katoliških redov in družb. V Parizu so sedaj ustanovili poseben sklad, iz katerega naj bi se kmalu postavil spomenik padlim junakinjam krščanske ljubezni do bližnjega.

Hiša se je pogreznila

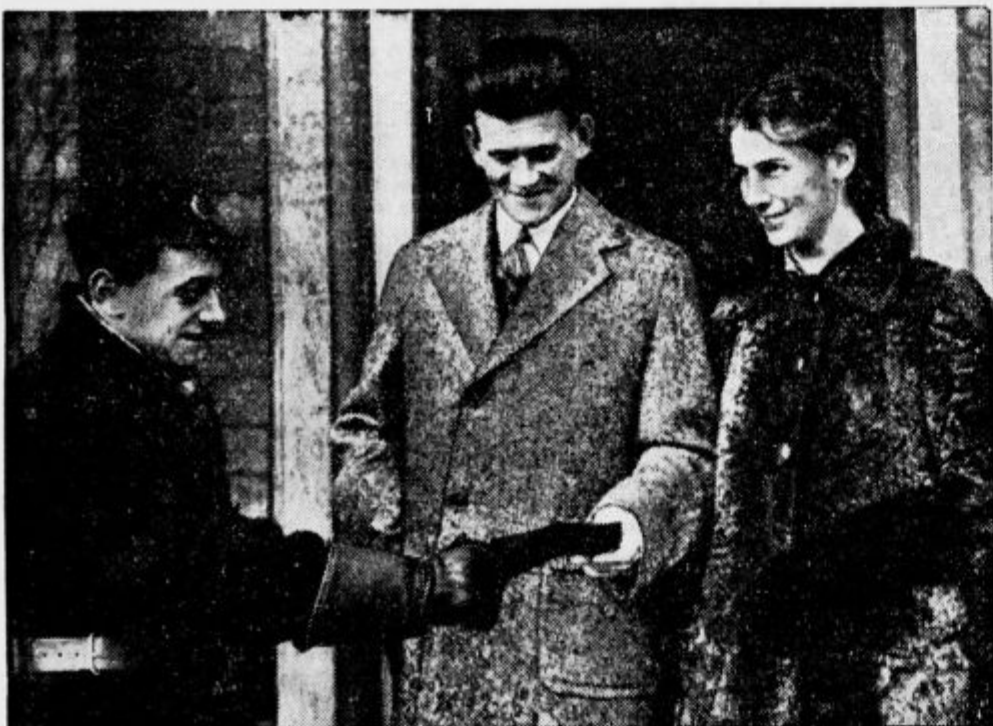
V znanem dolnjeavstrijskem vinorodnem kraju Möstelbach se je v ponedeljek popoldne naenkrat pogreznila mala kmečka hiša. V njej sta bila takrat mož in žena, oba že precej priletna zakonca. Ona je naenkrat zasilila pod seboj čudno pokanje, nakar je brž zakričala in zbežala ven. Za njo jo je ucvrl tudi mož. Komaj sta bila dobro zunaj, sta videla, kako se je hiša začela pogrezati v tla, kjer je kmalu s strašnim truščem izginila.

Preiskava je dognala, da je hiša izginila v skriven hodnik, ki ga nihče ni poznal, ker so bili dohodi vanj že zasuti. Hodnik je bil narejen že ob času 30 letne vojne, kakor pripoveduje ustno izročilo, vendar hodnika doslej niso še poznali. Spoznali so ga šele sedaj.

Zastalo srce čez 15 minut oživil

O nenavadno drzni operaciji poročajo iz rimske bolnišnice »Littorio«:

V tamkajšnji bolnišnici je kirurg profesor Chiasserini operiral 70 let starega bolnika, ki je imel bulo na dvanajsterniku. Operacija se je dobro posrečila, toda takoj po operaciji je operiranemu bolniku naenkrat zastalo srce. Zdravniki so dolgo poskušali, da bi oživili zastalo srce, a bilo je vse zaman, ker srce ni hotelo več biti. Nobena injekcija ni več pomagala. Čeprav je srce že celih 15 minut bilo takorekoč že mrtvo, je profesor Chiasserini vseeno sklenil poskusiti drzno operacijo. Skozi prečno mreno je hotel priti do srca ter ga potem s krepko masazo obuditi k življenju. Poskusil je in neopričakovano se mu je posrečilo, da je srce zopet začelo biti. Bolnik je bil tako rešen.

MacDonaldova hči se je poročila. Izabela MacDonald, hči umrlega angleškega ministrskega predsednika J. Ramsaya MacDonalda, je vzela arhitekta Normana Ridgleya. Kakor smo nekoč že poročali, je gospodična Izabela MacDonald vzela v najem starodavno, iz 17. stoletja izvirajočo krčmo »Stari plug« (The Olde Plow) blizu Speena v Buckinghamshire. Pravi, da bo krčmo vodila tudi po poroki, dasi je arhitektova žena. — Na sliki vidimo mlado dvojico, ko jima pismonoša prinaša čestitko.

IVANHOE

št. 59.

Vamba uide ...

Izmed vseh se je le Vamba posrečilo uiti. Bil je kot otrok nekdanj kaj pameten deček. Ker pa je nekoč močno padel na glavo, je menda njegov razum zaradi tega padca nekoliko trpel. Kadar pa je bil deček v kakem precepu, se je vedno znal kaj lisičje izmotati. Tudi danes se je izkazal za pravega prebrisanca.

Najprej je nekemu hlapcu sunil njegov meč, s katerim je potem kakor pravi norec mahal. Tako se je srečno odkrižal prvih napadalcev. Nato je večkrat poskušal, da bi se pretolkel do Cedrica in mu pomagal, kar se mu pa nikakor ni posrečilo.

Ko je sprevidel, da nikakor ne bo kos vedno še rastoči sili nasprotnikov, je naglo planil s konja in smuknil v goščavo. V splošni zmedni nihče ni opazil, da je Vamba izginil.

Komaj je bil Vamba na varnem v goščavi, je začel premišljati, kaj naj stori. Ali naj se vrne in Cedrica osvobodi ali pa naj svojo prostost kako drugače koristno porabi.

V tej etiki je modrozval: »Človek prostosti skoraj ne more biti vesel, saj ne ve, kaj naj z njo počne.«

Kaj pravi kino

Kadar so filmski igralci prosti

Znano je, da je delo filmskega igralca telesno in duševno jako naporno in da si filmski zvezdniki prav težko zaslužijo svojo obilno plačo. Zatorej je tudi umljivo, da se hočejo filmski ljudje v prostem času prav temeljito odpočiti.

»Delo v filmu je trdo in prevzame slehernega igralca tako zelo,« je rekla rajna Jean Harlow, »da se je treba v prostem času čim bolj raztresti. Jaz se bavim v času med posameznimi nastopi v filmu s čitanjem zanimivih knjig in se pri tem najbolj odpočijem.«

William Powell, ki je eden od najbolj delavnih zvezdnikov v Hollywoodu, pravi, da bi bil potreben kar več dopustov, ker ni potreben le odihla po delu, marveč tudi odihla po prejšnjem dopustu. Nedavno je bil nekaj dni ob mehških jezerih, kjer je ribe lovil, nato se je odpravil na Catalina Island, nedaleč od Kalifornijske obale, da bi se odpočil po utrudljivem prvem dopustu in je slednjič odšel k jezeru Arroyohead, misleč, da si bo po treh oddeljenih dopustih nabral dovolj moči za vrvež v Hollywoodu, a že je moral nujno nastopiti v filmu »Gospodič na potovanju«.

Čim dokonča Robert Montgomery kak film, se koj odpelje v New York na svojo farmo, ki je izven mesta. Ondi se ukvarja s poljedelstvom. Vsi, ki poznajo tega lahkoživca s platna, ne bodo mogli verjeti, da velja v gospodarskih krogih za izbornega strokovnjaka v perutinarstvu.

Lionel Barrymore se bavi v prostem času z risanjem in slikanjem. Če bi si ne bil že v filmu pridobil takega imena, bi bil brez dvoma odličen slikar.

Clark Gable, junak vseh dekliških src, je navdušen lovec in ribič in je na dopustu v gorah ali na krovu kake ladje.

Joan Crawfordova more ob zasnutku in risanju za kako novo obleko pozabiti na vse priprave za prihodnji film in Robert Taylor pozabi na vse pri čitanju kake zanimive knjige.

Lewis Stone, »velik gospod« ameriškega filma, se odpravi s prijateljem Frankom Morganom na dolge pomorske vožnje vzdolž kalifornijske obale in se tu odpočije, a Wallace Beery, ki je odličen pilot, poleti s svojim aeroplanom na »zabavne« pletec.

Myrna Loyeva ima zmeraj premalo prostega časa, ker je tudi ona jako zaposlena z nastopi v filmih. Zanimala se za vse — tako za film kot za modo in umetnost in gospodinjstvo — in nima nikoli nič časa.

Brez dvoma nas ti igralci prav zato zanimajo, ker so taki vsestranski ljudje in se izražajo v filmih z vso raznoličnostjo svoje osebnosti.

★

»Slavni mornar Popaj itde« je ime filmu, ki ga zdaj kažejo v kinu Matica. To je film tiste vrste, ki smo jih večkrat videvali. Dozdeva se pa, da takšni prizori občinstva nič več tako ne zajamejo, zlasti se, ko smo imeli nedavno zares odlične kulturne filme v Ljubljani. Pričujoči ameriški filmski dovtipi se nekam kar odbijajo od človeka, da se le prisiljeno nasmehe. Lep je del v Tahitiju, ki kaže posnetek v »ravanih« barvah. Čudno se človeka dojmi kozaška godba in kozaško petje.

Mariborske vesti

m Skrajni čas je, da izpolnite pogoje za veliko nagradno žrebanje naročnikov dnevnega »Slovenca«, ki bo 24. februarja v Ljubljani. Mariborska podružnica »Slovenca« bo te dni zaključila seznam mariborskih naročnikov, ki imajo pravico do udeležbe pri tem žrebanju. Novi naročniki naj se takoj prijavijo v podružnico in plačajo naročnino vsaj za 3 mesece, dosedanj naročniki pa naj poravnajo naročnino za februar in eventualne zastotanke. Pohitite!

m Smuške tekme Slomškovega fantovskega okrožja v Mariboru bodo v nedeljo, dne 20. februarja t. l. ob 14. v Mariboru. Več v okrožnici!

m K občnemu zboru Kršč. žen. zveze v Mariboru dostavljamo, da je v odboru tudi zaupnica pogrebnega sklada Cvahite Marija.

m Sklad za zgradbo azila za jetične bolnike je v januarju dosegel vsoto 366.050 din. Izven stanovanjske akcije so se v tem mesecu spomnili Protituberkulozne lige mnogi zasebniki in tvežniki z lepimi zneski.

m Truplo žrtve dravskih valov pokojnega pomorskega kapitana Milana Ivanetića so v sredo prepeljali ob Sv. Martina, kjer ga je bila Drava pred tremi meseci naplavila ter je bil tam tudi pokopani. v Maribor ter so ga v sredo popoldne položili na mestnem pokopališču k počitku. Truplo je bilo kljub temu, da je že tri mesece ležalo v zemlji, skoraj popolnoma ohranjeno. Na zadnji poti je spremilo pokojnika veliko njegovih prijateljev in znancev.

m II. tečaj za gasilske poveljnike, ki ga je priredila mariborska gasilska župa, se je končal z uspešnimi izpiti. Tečaj se je udeležilo 42 gasilcev iz severnega dela Slovenije. Od teh je napravilo izpit 18 z odliko, 22 z dobrim uspehom, 2 pa ga bosta morala ponavljati. Prihodnji tečaj se prične v soboto, 19. t. m.

m Dobrotica revnih umrla. Na obisku pri svojih sorodnikih v Sv. Andražu v Labudski dolini je umrla v starosti 74 let gospa Marija Pungertš. Pokojnica je bila 32 let gospodinja v Racerdvoru pri Mariboru. Bila je velika dobrotica revežev, katero so poznali vsi, ki so bili potrebni pomoči ter so se radi k njej zatekali. Bodi ji Vsemogočni plačnik za vsa njena dobra dela!

K pojasnilu v »Slovenec« moram pripomniti, da umrla Fras iz Dobrenja nisem operiral jaz. — Dr. Ipavie Benjamin, zdravnik ženskih bolezni.

m Razburljiv dogodek ob Dravi se je odigral v sredo zvečer okrog pol 19. Na Pristanu se je pojavila ženska, ki je po kratkem oklevanju nenadoma pristopila k bregu reke ter se je pognala v ledeno valovo Drave. Voda jo je že začela odnašati, ko jo je rešil kleparski pomočnik Karl Uebel-er iz Mesarske ulice, ki je videl njen skok. Izvlekel jo je že nezvesto iz Drave. Reševalci so žensko prepeljali v bolnišnico. Bila je to Marija P. iz Splanarske ulice. V smrt je hotela, ker ji je neki možki, s katerim je popivala, odnesel plašč.

m Sampanjec se tihotapi. Izven Maribora se dobi sampanjec po precej nižji ceni, kakor v mestu, kjer ga podraža visoka trošarina. Zaradi tega prav lepo cvete tihotapstvo s to imenitno pijačo, katero spravljajo v mesto na skrivaj tudi mnogi zasebniki. Te dni so zasledili finančni organi nekogonimotnega gospoda, ki je imel 216 steklenic sampanjca, za katerega občinska trošarina ni bila poravnana.

m V Mariboru grme plazovi. Sedaj, ko pokriva debel južen sneg strehe mariborskih hiš, se je začel za pasante na ulicah zopet nevaren čas. Vsi pogledi škilijo navzgor v strehe ter opazujejo, kdaj se bo zopet utrgal snežni plaz ter zgrmel na cesto. Hoja po hodnikih ob hišah je v takih prilikah res nevarna, pa se vsak drži raje eredine ceste. Mariborske hiše namreč aploh nimajo enogobranov, ki jih hišni lastniki nadomeščajo samo s količki, katere epodaj ob hodniku prislono na hišo, da tako pasante opozarjajo na pretečo nevarnost. Včasih so na ta način zakoličene cele ulice, zlasti pa Gospeška. Količki so gotovo cenejši, kakor naprava enogobrana. Bil bi pa že čas, da bi pristojna oblast zahtevala od lastnikov hiš vsaj v najpomembnejših ulicah, da ali strehe pravočasno, to je pomoči, ko

Klavniško podjetje mašinista

in vodjo lastne električne centrale. Vpoštevale se bodo samo prvovrstne moči, ki so popolnoma verzirane pri strojih hladilne naprave. Stanovanje, kurjava in svečava v naravi. Ponudbe z opisom dosedanj delovanja in zahtevno plače nai so pošljite pod »Prvoklasna sila 901« na Propagando a. d. preje Jug. Rudolf Mosse a. d., Beograd, poštni predal 4/9.

so ulice prazne, očistijo snega, ali pa namestijo na njih enogobrane.

m Neumnost se vedno ponavlja. Zopet se je pojavila v Mariboru neumnost pod nazivom »Vene« (veriga) sv. Antona Padovanskega. Ljudje vseh stanov dobivajo pisma s pozivom, da pismo trinajstkrat prepisejo ter prepise pošljejo svojim znancem. Če naročila ne izvrše, bodo vse življenje nesrečni. Mnogi so res tako naivni, da nasedajo in tako je danes Maribor že kar preplavljen s to »verigo neumnosti«.

Gledališče

Petek, 18. februarja: Zaprti.

Sobota, 19. februarja, ob 20: »Revizor«. Zadnjič. Globoko znižane cene.

Nedelja, 20. februarja, ob 15: »Pod to goro zeleno«. Znižane cene. Ob 20: »Cvrček za pečjo«. Globoko znižane cene.

Celje

c Gostovanje Ljubljanske drame v mestnem gledališču. V torek, dne 22. t. m., bo uprizorila Ljubljanska drama Capkovo »Belo bolezen«. Predstava je za abonma. Pričetek je zaradi obširnega dela ob pol 8 zvečer. Vstopnice za neabonente se dobe v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi.

KINO UNION

Danes zadnjikrat film poln napetih prizorov GENERAL LING

c Na prosvetnem večeru Katoliškega prosvetnega društva, ki bo v ponedeljek, 21. februarja točno ob 8, bo igrala godba poštnih nameštencev v Celju pod vodstvom G. Cepuša. Prikrbite si že sedaj vstopnice v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadrugi!

Oglejte si prvovrstno blago za moško obleko pri tv. Stermecki, Celje. (Žrebanje bo 24. t. m.)

c Celjski šahovski klub ima drevi ob 8 v hotelu Evropa nadaljevanje obnega zbor. Ker je na dnevnem redu sprememba pravil in poslovnika, naj se vsi člani udeležijo obnega zbor!

c Opozorjamo na razglas mestne občine, ki razpisuje za potrebe gospodarstva Mestnega zavetišča v Medlogu dobavo 100 kosov prvovrstnih sadnih dreves. Drevesa morajo biti iz oblastveno odobrenih drevesnic. Ponudbe je vložiti do 26. t. m. na mestnem poglavarstvu.

Kino METROPOL Celje

Čarobna igra

(Immer, wenn ich glücklich bin)

V glavni vlogi: Martha Eggerth, Paul Hörbiger, Hans Moser, Theo Lingner in Rudolf Carl.

c Tri nesreče. V Lokah pri Mozirju je v sredo zvečer padla po stopnicah 47letna dničarica Imran Anka in se težko poškodovala na glavi. — Istega dne je padel po stopnicah 8letni posestnikov sin Koruznjak Adolf iz Tekavčevega pri Roganški Slatini. Zlomil si je levo nogo. — V Celju je padla na poledici 53letna služkinja Skočir Ana in si zlomila levo roko.

Debut mlade

sopranistke Heybalove

Umetniški talent je res čuden pojav na tem božjem svetu: pojav, ki je vsajen na zemljo in podprti s tolikšno silo, da svoje usode ne more več zanikati in mora vzpostaviti svoj naklonjeni dar v prid bližnjemu človeku; pojav, ki se včasih utre kot zvezda na nebu in stoji že v svoji dani podobi pred gledalci, ki se pa zopet drugič mučno in dolgo prebija, morda zanikan in zasmehovan skozi neprimernosti, dokler po neusahljivi vztrajnosti ne doseže svojega smotra.

Nekako v vrsto prvih spada mlada, še povsem nepoznana sopranistka gđ. Heybalova, ki je prvič nastopila te dni v našem ljubljanskem opernem gledališču in je zapela Djulo v Gotovčevi operi »Ero z onega sveta«. Res mlada pevka je to, ki jo mladost in neizkušnost spremlja še vsepovedi: v še neokretni igri enako kot v nepopolni pevski tehniki. Toda sproščen glas in njega boljša postavitvenost v prostor (brez nazalnosti) se bo dala

Sport

Prvi izlet gorenjskih smučarjev v Bohinju v času od 18. do 21. februarja 1938

Mrzlično se pripravlja cela Gorenjska, da bo čim veličastnejše praznovala praznik svojih smučarjev in tekmovalcev v Bohinju — kjer se bodo zbrali pod okriljem GZSP — vsi najboljši smučarji v naši domovini; poleg teh se bodo zbrali te dneve v Bohinju tudi naši najmlajši tekmovalci, ki so vzrastli v dobi GZSP.

Da bo prireditev zadovoljila vse obiskovalce izleta, je GZSP poleg obširnega športnega programa priključila tudi razne zabavne prireditve in s tem dala možnost, da bo sleherni obiskovalec prišel na svoj račun.

Vse priprave za ta zgodovinski praznik razvoja gorenjskega smučarstva, so dovršene. Dolžnost slehernega Gorenjca je, da pohiti 19. in 20. t. m. v Bohinju in da skupno s tekmovalci manifestira moč in napredek smučarstva na Gorenjskem.

Gorenjska mora stopiti na plan in pokazati vsem platem naroda, da je smučarski šport na Gorenjskem najbolj razvit in da je središče zimskega športa v naši državi.

Subotiški ZAK bo nadomestil Zagrebčane

Ker reprezentanca Zagreba ni sprejela vabila SK Ljubljane za odigranje prijateljske nedeljske tekme, je vodstvo našega ligaša angažiralo Zelezničarski atletski športni klub iz Subotice. Zadnji čas je, da naše reprezentančno moštvo prične s težnjami tekami, kajti prav malo nedelj nas še loči do pričetka prvenstvenega tekmovanja, ki bo že v začetku odločevalno. Ali naj zaradi malomarnosti dopustimo, da izpade edini slovenski reprezentant iz te največje nogometne konkurence? Naš nedeljski nasprotnik je dosegel te rezultate: Hajduk (Split) je izgubil 4 : 1, Slavija (Osijek) 2 : 0, Vojvodina 2 : 0 in odlična Ripensia iz Bukarešte je komaj izšla remisa 3 : 3. Doma se tudi pripravljajo spremembe, ki jih bodo doživeli že v nedeljo. Ker pa so Subotičani zaradi izredne oddaljenosti in pa odlične kvalitete izredno drag gost, je treba, da prav vsi pristniki našega ligaša prinesejo z obiskom svoj obolus k rehabilitaciji našega ligaša. — Pričetek glavne tekme bo ob 15.15, če bo teren ugoden bo tudi predigra in sicer že ob 14.

Mariborski šport

Maribor, 16. februarja.

Nogomet.

Nenadna sprememba vremena, ki je prinesla obilen sneg bo najbrže onemogočila izvedbo zadnjega kola tekmovanja za prehodni Mayerjev pokal. Klubi bodo sicer na vsak način skušali prirediti igrišče z valjanjem snega, ker bi čiščenje preveč stalo. Dvomljivo pa je, da ima smisel izpostavljati igralce in gledalce slabemu vremenu, ker bo menda pred pričetkom prvenstva še kak prost termin. Situacija še vedno ni popolnoma čista. Sicer ima Maribor izrazite šanse, da z zmago nad Slavijo priroji lepo trofejo, toda tudi Rapid bi mogel z izdatno zmago nad Zelezničarji, kar pa je precej problematično, še zlasti prvo mesto.

Zimski šport

Z ozirom na obilen sneg, ki ga je zapadlo v zadnjih 24 urah v Mariboru in bližnji okolici, bi bilo za propagando smučarskega športa priporočati klubom, da v najbližji okolici Maribora izvedejo kako propagandno prireditev. V poštev bi prišle kake staletne tekme, ki so svojočasno vzbujale ogromno zanimanje občinstva in tekmovalcev, mogoče pa bi se našel tudi kak primeren teren, da bi se moglo najširšemu občinstvu, ki njima

lahko doseči, ko je glas sam po sebi zdrav, jasen in zvonek in pri tem toliko obsežen, da zadošča opernim zahtevam. Pa tudi v igarskem pogledu je odprta pot njenega razvoja, ki je duševnost polna živga utripa, ki si bo z delom mogel najti zunanje izraze; samo naj bi ne šlo to delo v smislu plitke teatralike in površne patetične maniriranosti, pač pa v smislu ohranitve dane preproste, a iskrene topline, ki naj bi si sproti iskala pristnega in jasnega izraza iz notranjih doživetij.

Vsekakor je bil ta prvi nastop ugoden in vpravl poln dogodek enako za mlado pevko, kot tudi za nas, že nekam obupane obiskovalce našega opernega gledališča. V. U.

časa in prilike, demonstrirati tekmovanje v slalomu. Nedvomno bi za te produkcije bilo ogromno zanimanja. Istočasno pa je prilika tudi za izvedbo skakalnih tekem, ki jih v Mariboru zaradi slabih vremenskih razmer že dve leti nismo videli.

Celjski sport

Medklubska skakalna tekma, združeno z otvoritvijo nove skakalnice, priredi Športni klub Celje v nedeljo 20. t. m. ob 3 popoldne v Zagradu pri hotelu Stegu. Tekme so namenjene seniorjem in juniorjem.

Cetverno mladinsko kombinacijo za Mieslejev pokal priredi Športni klub Olimp v nedeljo 20. t. m. Tek na 5 km ob pol 9 popoldne pri restavraciji Stegu. Skoki popoldne ob 3 na skakalnici v Zagradu. Skakalne tekme so združene s tekmo športnega kluba Celje.

Železniški smuk

Železniški smuk za prehodni pokal tt. Glanzmann in Hoesner je, kakor vsako leto, tudi te nedelje prireditelj na stari alpski eliti, da pomeje svoje moči in pokaže svoje znanje. Rezultati so sledeči: 1. mesto Stranaky S., član SK Tržič v rekordnem času 2 min. 53.6 sek. 2. mesto Carman F., SK Tržič v času 2.57.0, 3. mesto Praček Ciril v času 2.57.4, 4. mesto Lukanc St., SK Tržič v času 2.58.2, 5. mesto Ankele H., SK Tržič v času 3 min., 6. mesto Klein B., TK Skala v času 2.55.2, 7. mesto Toporiš, SK Tržič v času 3.12.2 itd. — Krasen prehodni pokal si je priborilo moštvo SK Tržič za tekoče leto s časom 8 min. 50.9 sek. pred moštvom TK Skala Jesenice.

Stevilni gledalci pa so obkroževali tudi nlim sledečo juniorsko klubov Skale in SK Tržiča, ki so dobri učenci velikih alpskih skakalnic, ter up bodočnosti.

Smučarske tekme SK Reke

SK Reka razpisuje za nedeljo, 20. t. m. klubske in mladinske smučarske tekme. Člani SK Reke tekmujejo v dveh kategorijah. Seniorji na 16 km, juniorji na 8 km. Izven konkurence je start dovoljen tudi verifikiranim tekmovalcem drugih klubov. Pri mladinskih tekmah tekmuje mladina do 16 let na 4 km, od 16 do 18 let na 8 km. Za mladinske tekme je start dovoljen vsem smučarjem. Tekmuje se po pravilniku JZSZ. Start točno ob 10 popoldne. Start in elji na Strelišču pod Rožnikom. Čas prijave od 9 do 9.30 na startu. — Prvi trije vsake kategorije prejmejo lično diplomo.

Damska tekma v slalomu

Damsko tekmo v slalomu priredi Smučarski klub Ljubljana v nedeljo, dne 20. t. m. v Zlebeh pod Sv. Katarino. Start ob 13. uri. Prijave do 12.30 na kraju samem. Prijavnine ni. Start je dovoljen vsem smučarkam — tudi neorganiziranim. Tekmuje se po pravilniku JZSZ. — Ker je to prvo letošnje damsko tekmovanje, vabimo vse smučarke, da se te prireditve udeležijo. Odhod z vlakom ob 7.15 do postaje Medno. Ob enem izlet damske sekcije Smučarskega kluba Ljubljana. Smuk!

Razpis klubske tekme v skokih na Polževem

Slalom klub 34 bo izvedel v nedeljo, 20. t. m. interno klubsko tekmo v skokih na Polževem pri Višnji gori. Ker je tekma propagandnega značaja, lahko startujejo tudi člani drugih klubov, kakor tudi neorganizirani tekmovalci, zlasti domačini. Start bo točno ob 14. urah. Tekmuje se po pravilniku JZSZ. Vsiška razlika proge je 140 m, dolžina 450 m. Prijave sprejema Drago Zadravec, Laško, na dan tekme ano uro pred startom na Smohorju. Žrebanje pol ure pred pričetkom tekme. Start točno ob 11. Razglasitev takoj po tekmi. Trije prvoplasiranci prejmejo diplomo!

Razpis

Zimsko športna sekcija v Laškem razpisuje medklubske, slalom, tekmo na Smohorju nad Laškim. Vsi se v nedeljo, dne 20. februarja ob 11 popoldne na Smohorju. Tekmuje se po pravilniku JZSZ. Vsiška razlika proge je 140 m, dolžina 450 m. Prijave sprejema Drago Zadravec, Laško, na dan tekme ano uro pred startom na Smohorju. Žrebanje pol ure pred pričetkom tekme. Start točno ob 11. Razglasitev takoj po tekmi. Trije prvoplasiranci prejmejo diplomo!

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Za materinski dan priporoča Jugoslovanska knjigarna sledeče igrice: Savinšek, K mami, 4 dinarje. Meško, Mati, po Andersenovi pravljici drammatizirano, 4 din. Poljanec, Mati, tri lirsko-dramatske slike, 6 din; glasbene točke 37 din. Meško, Mati, dramatska slika v treh dejanjih, 28 din. Materi (dekliški oder III. zvezek) vsebuje več deklamacij in igre, 10 din. Bolhar, Materi, zbirka deklamacijskih črtic o materi za mladino, 18 din. Bolhar, Knjiga o slovenski materi (Mati) vsebuje razne deklamacije in kratke sestavke o materi, vse 28 dinarjev. Materin blagoslov, igra za mladež v treh dejanjih (zbirka ljud. iger, zv. 14) 12 din. Jurač, Beseda o materinskem trpljenju, zborovski nastop. Kunetelj, Siroti, otroški nastop. Kuret, Blažena mati Hema, igra z zbori. Slomšek-Smon, Skrbna mati v soboto zvečer (Ljud. oder IV. let., 4. števil.), 12 din. Vovk, Slovenska mati, zborovska deklamacija. Gašperšičeva, Mati, prizor (Ljudski oder, V. let., 4. števil.) 15 din. Seznam iger je brezplačno na razpolago.

Kaj bere Italija?

V italijanskih slovstvenih listih se je ob koncu leta razvnelo vprašanje, kakšne knjige najraje bere italijansko ljudstvo. Clankarji se najpreje ustavijo ob trditvi, da se premalo bere. To trditev zavračajo, potrjujejo pa, da ni pri kupovanju in branju knjig prave izbire, in sicer take, ki bi bila za italijansko kulturo plodna. Nekateri dolžijo izdajatelje, drugi dnevno časopisje, ki malo ali nič ne omenja slovenskega podmladka, dosti je pa tudi mnenj, da so krivi pisatelji sami, ki da ne znajo več pisati tako kot dobri stari vzorniki.

Prav gotovo je, da v italijanskem slovstvu prevladujejo prevodi (— kje pa dandanes ne, ko si moramo vse duhovne dobrine drug drugemu posojati, ker jih sami doma vse premalo ustvarjamo ob neugnanj tekmi za tvorna prvenstva). Razširjenja prevodnega slovstva sta kriva dva razloga: prvi, da se doma premalo enakovrednega spiše, po čemer bi ljudstvo segalo in drugi sankcije, ki so ustavile uvoz tujih knjig. Drugi razlog bi prav za prav moral spodbudno vplivati na prvega toda — spoeta naslucite in ga noben zunanji povod ne rodi. Vendar pa upajo za podvig italijanskega slovstva bržnji činitelji, da bi se dalo temu odpomoci; tako le pravijo: založniki naj se ogledajo za mladimi pisatelji, tem naj širokogrudno omogočijo z naročili in predjudici (t) izboljšati njihov del. Tako bomo izpodrinili pretevilno prevodno slovstvo in kasneje bomo lahko tudi med svojim že izbirali. Nekaj zlate resnice je že v tem nasvetu, vsa pa še ni!

Kulturni obzornik

Dr. Julius Kugy: Fünf Jahr-hundert Triglav

Graz, Leykam Verlag, 1938, str. 378. 48. prilog v bakrotisku.

Svetovno znani alpinistični pisatelj in največji oboževalec Julijskih Alp dr. J. Kugy (nečak slovenskega pesnika Jovana Koscega), ki je napisal svoja znana dela »Aus dem Leben eines Bergsteigers« (izšlo letos v slovenskem prevodu pri Planinski Matici), »Arbeit, Musik, Berge — ein Leben«, »Die Jüdischen Alpen im Bilde« ter »Anton Oizinger — ein Bergführerleben«, je zdaj izdal pri svoji založbi v Gradcu obširno in monumentalno delo »Fünf Jahrhunderte Triglav«. Ni to monografično delo enega samega pisatelja, temveč dr. Kugy je to knjigo zamislil kot veličastno antologijo najpomembnejših del o kralju slovenskih Alp ter obenem zakladnico vsega napora pri odkrivanju triglavskega kraljestva. »Za spoznanje in razumevanje Triglava nikakor ni dovolj, da samo stopiš na njegov vrh, s tem ga spoznaš samo površno in zunanje. Triglav terja več, to ve vsak, ki se mu bliža z odprtim srcem in koprnečo dušo. On ni samo lep, velik in ponosen vrh, temveč je celo kraljestvo, čudovito kraljestvo lepote in čudežev, da, še veliko več: je prestol boga, je znamenje, obdano s spoštljivo ljubeznijo, ki nikdar ne ugasne, je svetel simbol. Za slovenski narod je Triglav sveta gora. Bolj, veliko bolj kot druge planine raste v božanstvo. In mnogo bolj kot druge gore sega v postojanje našega sveta ter kaže daleč nazaj v večnost. Kdor tako pojmuje našo najvišjo goro, ki so ji Slovenci v daljnjih časih nadelj ime po bogu Triglavu, kdor je s tako spoštljivostjo navezan na lepoto triglavskega kraljestva, kakor naš veliki prijatelj Kugy, je tak more s tako ljubeznijo pristopiti k največjemu slovospevu nani, kar jih je bilo kdaj napisanih na to našo nacionalno goro, k izdaji tak monumentalnega dela, kakor

je pričujoča »zgodovina« našega Triglava. Osemdesetletnik dr. Kugy odpira s to knjigo vnovič vsemu alpinističnemu svetu vrata v Triglavsko kraljestvo, ne vrata, naravnost triumfalni vhod, za kar mu moramo biti iz dna srca hvaležni.

»Pet sto let Triglav« je naslovil dr. Kugy to antologijo in postavil na uvodno mesto razpravo vladnega svetnika Gestirnerja iz Gradača o imenu Triglav, ki ga je zasledil napisanega že v letu 1452 kot »Tergloun«. In tako se je samo slovensko imeval v vseh stoletjih, dasi je v XIX. stoletju dialektično obliko zamenjal za gramatično »Triglav«. Dr. Kugy razpravlja nadalje o opisu Julijskih Alp pri Valvasorju (1689), ki za čuda nikjer ne imenuje Triglava, ki ga ni poznal. Nato sledi Kugyjev opis prvih turistov, ki so prišli na vrh Triglava, predvsem L. Willonitzerja in botanika Hacqueta (1777), ki so osvojili vrh devet let pred Montblancem! V četrtem poglavju opisuje Kugy nadalje ture na Triglav do leta 1848, ki jih je vodil tudi baron Zois, med njimi Zerovnikovo, Vodnikovo (1795), dalje Staničvevo (1808), Bosiovo (1822), Tuškovo itd., kar ilustrira pisatelj v nadaljnjih poglavjih s ponatisi poltopisov Staniča (iz l. 1808), Jacomini-Holzapfela Wansena (iz l. 1822), Rosthorna (1828) in Hermannsthalja (1831). In zopet opisuje Kugy nadaljnje osvajanje triglavskega vrha v naslednjih letih, ko je po prvih začetkih iz bolnijske strani sledilo nadaljevanje od savske in trentarske, kjer si je veliko zaslug pridobil Kugy sam (prva pot na vrh l. 1875), pa prav do zadnjih l. 1906, ko so Nemci osvojili severno triglavsko steno. Lepo so spominjati na njegovo prvo pot, ki zdaj — 80 letnemu starčku — izgrajajo lirčne vzdihe po mladosti, ko je kot sedmošolec in 17 letni prvič stopil na vrh očaka Julijskih Alp, ki ga je za vedno priklenil nase. Nato priobčuje tudi svoj mladostni opis te ture (iz l. 1875), pa tudi druge opise začetnikov triglavskega planincev: čudovito lep opis Angležev Gilnerta in Churchila (1861 do 1864), dalje Hovarda (1869) in Welterja (1872). Pogled v novi čas odpira Abramov opis triglavskega praviljenega sveta, ki ga z lepo prijateljsko besedo uvede Kugy sam, spominjajoč se nemške pesnitve »Zlatorog« R. Baumbacha, ki ga je pre-

vel v slovensčino Funtek, v italijanščino pa A. Tribelli. S to črtico je predstavljen Triglav na koncu prejšnjega stoletja, ko je v svoji romantiki dosegel svetovni sloves kot najbolj poetična gora v Alpah. Novo epoho v triglavski turistični predstavi dr. König, ki je prvi odkril pot čez severno steno, ki jo opisuje v 15. poglavju dr. Kaltenegger, kakor tudi vse nadaljnje nemške in slovenske uspehe v zadnjem četrstletju do Gorenjske poti Čopa, Potočnika in Tomiška ter Skalaške in drugih. Prvo osvajanje stene opisuje inž. Rein (1906), nadaljnje pa dr. Potočnik (1928) v opisu »Gorenjske poti, ki ga Kugy šteje med »najuspešnejše opise v slovenski alpinistiki«. Debelakova sodeluje z opisom nesreče iz l. 1927 pod naslovom »Kameradi, dogodek s Triglavu priobčuje tudi Prusik (Triglavkante) iz l. 1929, nakar sledi Kugyjev opis Triglava iz l. 1925 in opis Italijana Chersija o Triglavu od trentarske strani. Zaključuje pa te doneske pismo svetovnega turista Angleža Longstaffa, ki v najvišjih superlativih hvali triglavsko pogorje, piše, da shrepani zopet videti to pogorje bolj kakor druge alpske pokrajine, bolj kakor železni Kavkaz ali Himalajo ali gore v Kanadi ali Aljaski, bolj celo kakor nepopisno nežno rumeno luč nizko stoječega sonca na fantastičnih vrhovih v arktičnih krajih! O Triglavu pa še posebej pravi, da ga posebno s občudovanjem navdaja, ker ga obkrožajo take pravilice in legende, kakor noben drug vrh v Alpah ter ga delajo za brata Olimpa!

Po vsej tej vsebini, ki sem jo hladno podal, vidimo, da dr. Kugyeva največja knjiga predstavlja vso zgodovino Triglava, zasleduje korak za korakom, kako so se človeške stopnje bližale temu svetemu ožaku, da ga osvoje in pripravijo dostopnega vsem ljubiteljem narode. Kdor hoče spoznati Triglav — in kdor ga resnično ljubi, bo želel objeti v vsej polstoletni zgodovini! — bo segel po tej edinstveni knjigi, ki so jo naši slovenski gori posvetili lepoto občudujoči tujei, ki pa so postali nam sreen dragi in naši, kakor je naš Triglav njihov. In to zgodovino borbe za Triglav in njegove lepote premljuje podoba najrazličnejših fotografov (48), ki kažejo Triglav v vsej nje-

PO SLOVENSKI DOMOVINI

Trbovlje

Junakie. — Listič, ki je začel izhajati mesto nekdanjega »Pohodca«, se je v prvi številki spomnil tudi Trbovlje. Skomina ga po nekdanjih časih, ko so se pod firmo nacionalizma uganjale največje nevednosti in nasilja. Sedaj pa piše, da je strah prišel vsem do mozga, da se ne upajo nacionalno in kulturno delovati, priznava pa, da se ravno kake krivice ne godijo. Zakaj potem strah? Razumemo, da je golovim ljudem žal za nekdanjimi časi, ko so pri rudniku napredovali le nameščenci iz takozvanih naprednih krogov, v delo bili sprejeti le člani gotovega privilegirane društva. Zato pa v članku natočuje, podtika in blati vse in se ne ustraši pred nobeno pripodobo. Pri vsem se pa skriva za nacionalizem. Če je pri rudniku danes več reda in pravčnosti, zato nacionalna stvar ni v nevarnosti, k večjemu osebni interesi dopisnika ali njegovega informatorja.

Mrzla kopel. V nedeljo se je ob mrazu 4 stopinj pod ničlo kopal v bajeju za novo cesto brezposelni Anžur Ignac. Led si je moral prebiti. Upal je, da se bo pri radovednem občinstvu delo kaj dobilo. Pa so gledali — večinoma mladina — bili bolj skopi. Anžur upa, da bodo drugi bolj radodarni.

Kino Društveni dom predvaja v soboto, nedeljo in ponedeljek film »Taraš Bulba« iz svobodno ljubeznega in nemirnega življenja kozakov.

Pta;

Ne zamudite prilike! Nagradno žrebanje naročnikov »Slovenca« se bliža. Se danes in jutri imate čas, da poravnate naročnino. Le tihi stari naročniki »Slovenca«, ki bodo — če tega še niso storili — do 19. februarja plačali naročnino za februar, pridejo v poštev pri nagradnem žrebanju. Novi naročniki morajo do 19. februarja plačati naročnino za tri mesece. Naročnino lahko plačate pri podružnici »Slovenca« v Narodnem domu v pisarni trgovskega gremija pri g. Avsenjaku vsak dan od 8 do 12 in od 2 do 6. Pohitite, da ne boste zamudili!

Prevažanje ciganov po Dravi prepovedano. Okrajno glavarstvo je izdalo sledečo naredbo: Posesnikom brodov in čolnov na Dravi, čolnarjem in komurkoli je prepovedano prevažati ciganske tolpe ali pojedine cigane po reki Dravi in njenih rokavih ali prepuščati upravo vozil v ta namenu.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Petek, 18. febr.: 11.00 Šolska ura: Glasba in glasbeni znaki pri starih narodih, predavanje, ilustrirano s klavirjem (g. dr. Jos. Cerin); 12.00 12 naših logov in gajev (plošče); 12.45 Poročila — 13.00 Napovedi — 13.30 Radijski skramel — 14.00 Poročila — 18.00 Ženska ura: Pravni položaj žene v Jugoslaviji (g. dr. D. Capuder); 18.20 Ada Sari poje (plošče); 18.40 Francosčina (g. dr. St. Leben); 19.00 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 10 minut za planince: Zimska oskrba planinskih koč (g. Lj. Mrzel); 20.00 Za ples in zabavo (Sodelujeta: Radijski orkester in orkester godbe »Sloga«); 21.00 Napovedi, poročila — 22.30 Angleske plošče.

Sobota, 19. febr.: 12.00 Plošča za ploščo hiti v venček veselih stvari — 12.45 Poročila — 13.00 Napovedi — 13.30 Akademski pevski kvintet — 14.00 Poročila — 15.00 Za deloposla (igra Radijski orkester); 17.40 Skrb za delavstvo v drugih državah (g. dr. J. Adlesic); 18.00 Za zabavo in za ples (plošče); 18.40 Pogovori s poslušalci — 19.00 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Pregled sporeda — 20.00 O znanosti in politiki (g. urednik dr. A. Kuhar); 20.30 Paviha — pester večer — 22.00 Napovedi, poročila — 22.15 Vesel konec (igra Radijski orkester).

Drugi programi

Petek, 18. febr.: Belgrad: 20 Gledališki prenos, 20.30 Zagreb, 21.30 Nar. pesni, 22.30 Plošče — Zagreb: 20 Klavir, 20.30 Vokalni konc., 21 Violina, 21 Ork. in vok. koncert, 22.30 Plesna gl. — Dunaj: 19.30 Igra, 22.30 Romantična suita, 23 Simfoniki — Budimpesta: 20.15 Filh. konc., 22.30 Jazz, 23.05 Plošče — Rim-Bar: 17.15 Govor kardinala Fumasonija, nato pevski konc. iz Sikstinske kapele, 21 Opereta »Eva« — Praga: 19.15 Karneval, 20.30 Ork. konc. — Pariz: 20 Filh. konc. Soffja: 20 Sopran, 20.45 Violina, 22 Vok. konc., 22.30 Lalka in ples, gl. — Berlin: 20 Ork. in solistični konc.

Sobota, 19. febr.: Belgrad: 20 Opereta »Terezina« — Zagreb: 20 Komorni trio, 20.30 Ženski zbor, 21 Komorni trio, 21.30 Lalka gl., 22.30 Plesna gl. — Dunaj: 19.25 Opereta »Plesalka Fanny Elssler«, 20.40 Plesna gl. — Budimpesta: 20.15 Igra, 21.45 Cig. ork., 22.10 Ples. gl., 22.45 Cig. ork., 23.15 Jazz — Rim-Bar: 16 Simf. konc., 21 Opera »Andrea Chenier« — Praga: 19 Plesni prenos, 20.30 Orkester in zbor, 22.30 Jazz — Pariz: 20 Poljska gl., 21 Plesna gl. — Soffja: 19.10 Nar. glasba, 19.25 Jazz, 20 Celu, 20.45 Simf. skladbe, 21.15 Klavir, 22 Operne skladbe, 22.40 Lalka in plesna glasba, 23.20 Nar. gl. — Hamburg: 20.15 Opereta in filmska gl. — Lipsko: 18.30 Večer zabavne gl. — Köln: 19.10 Karneval — Frankfurt: 19.30 Pihal, 20 Koncert v prid zimске pomoči — Monako: 20 Štampil — Strasbourg: 21.30 Simfonični koncert.

Maurice Leblanc: Izredne pustolovštine Arsena Lupina
Otok tridesetih krst
»Kdo je torej ta nesrečnica, ki jo preganja-
le?« je vprašal Oton.
»To te ne briga.«
»Jaz in Konrad hočeva nekaj vedeti o tem.«
»Zakaj?«
»Da bova vedela.«
»Ti in Konrad sta idiota,« je odgovoril Vorsk.
»Ko sem vaju vzel v službo in sem vama poma-
gal, da sta ušla z menoj, sem vama povedal o
svojih načrtih vse, kar sem vama mogel. Sprejela
sta moje pogoje. Toliko slabše za vaju; z menoj
morata iti do konca.«
»In če ne greva?«
»Če ne, gorje vama. Nočem bojazljivcev.«
Minilo je nekaj ur. Veroniki se je zdela, da
se sedaj ne more več odtegniti koncu, ki si ga je
tako želela. Ni več hotela pomoči, o kateri ji je
govoril Oton. Zares ni več na to mislila. Sin je
bil mrtev. Nobene druge želje ni imela, kakor da
ga hitro dohiti, četudi bi jo najstrašnejše mučili.
Kaj jo briga to trpljenje? So meje v moči tistih,
ki jih trpinčimo, in tem mejam je bila že tako
blizu, da agonija ne bo dolga.

Začela je jokati. Še enkrat se ji je vsilil
spomin na preteklost in greh, ki ga je zagrešila,
ki je bil vzrok vseh nesreč, ki so prišle nad njo.
In tako se je med molitvijo, vsa izčrpana v
nervoznem stanju, vdala spanju.
Vrnitev Vorskoga je niti prebudila ni. Moral
jo je strčiti.
»Ura se bliža, moja mala. Opravi svojo mo-
litev.«
Govoril je tiho, da ga pomagata ne bi mogla
slišati, in na uho ji je govoril stvari, kakor ne-

men. Od te prepovedi so izvzeti samo primeri nujne
sile zaradi elementarnih in drugih nezd, ven-
dar je brodar, čolnar, odnosno tisti, ki je vozilo
prepuštil, dolžan prevoz brez odloga javiti pristoj-
ni orožniški postaji. — Prestopki te odredbe se
bodo kaznovali z globo od 10—500 din odnosno
ob neplačilu globe v odrejenem roku z zaporom
od 1 do 10 dni.

Gornja Radgona

Gospodarsko-zadružni tečaj. V soboto, dne
26. februarja t. l., priredi ljubomski okrajni
kmetijski odbor za gornjradgonski okraj eno-
dnevni zadružni gospodarski tečaj v dvorani
posojilnice v Gornji Radgoni. Predavanja bodo
po sledečem sporedu: Ob 10 dopoldne: Kreditne
zadruge in njihova likvidnost v zvezi z likvida-
cijo kmečkih dolgov. Predava g. dr. J. Basaj ali
pa g. F. Gabrovšek od Zadružne zveze v Ljub-
ljani. Ob 14 popoldne: Predavanje o načinu sir-
jenja prave zadružne misli. Predava gosp. kme-
tijski referent. O blagovnem zadružništvu in
vnovčevanju kmetijskih proizvodov potom za-
druge predava g. A. Lesjak, ravnatelj Gorenjske
kreditne zadruge v Kranju.

Zidani most

Prefrigani cigani. V hišo posestnika Franca
Zajca iz Velikega Sirja so prišli trije cigani in
ena ciganka. Zajčeva žena je bila sama doma.
Od nje so cigani izvabili zlatnine in srebrnine
v vrednosti 800 dinarjev. Še isti dan so orožniki
cigane aretirali in jih izročili v zapore okraj-
nega sodišča v Laškem.

Radijski aparat je bil ukraden hotelirju
Francu Juvančiču. Tat se je priplazil v posebno
sobo, kjer je bil aparat, skozi okno, katero je
moral se zvečer odpreti, tako je lahko hitro od-
nesel aparat. Za tatom še ni sledu.

Težno pri Mariboru

Na postaji Težno je v letu 1937 vstopilo in
izstopilo 150.000 potnikov. Iz tega je jasno raz-
vidno, kako nujno potrebna je bila postaja Tez-
no. Sedaj pa je nujno potrebno, da se čimprej
uredi Meteljkova ulica, po kateri bi se stekal
ves glavni promet na vozovih in peš iz V. okraja
mesta Maribor (kjer se nahajajo delavske kolo-
nije) ter iz Zg. Razvanja, Nove vasi, Pekar in
Studenecv itd. Sedaj morajo prebivalci iz ome-
njenih krajev peš in z vozili po dolgih ovinkih
na postajo, kar povzroča zelo veliko zamudo
časa. Prebivalstvo v južnem delu Maribora in
pod Pohorjem nujno prosi občino Maribor in
Pobrezje, kakor tudi merodajne činitele, da bi
se Meteljkova ulica čimprej uredila za promet
z vozili in peš, za kar bomo vsi prebivalci zelo
hvaležni. Če so se naša sredstva za potrebno,
dasi precej drago postajo Težno, se naj žrtvuje
še nekaj za to potrebno cesto. Cesta med vodo-
vodom in gramozno jamo, ki vodi od Tržaške
ceste proti postaji Težno, ki se imenuje Ašker-
čeva ulica, je potrebna ureditve tudi zaradi aero-
droma, ki ga bodo spomladaj gradili na Teznem
in je ta ulica najbližja postaji Težno do Trža-
ške ceste in od tam do aerodroma.

Krani

Na prihodnjem prosvetnem večeru v četrtek
24. februarja ob 8 zvečer v Ljudskem domu bomo
slišali priljubljenega govornika in potopisca
prof. J. Mlakarja, ki nas bo popeljal v »Deželo pol-
nočnega solnca«.

Zaradi goljufij so ga aretirali. V Sloveniji je
že dalje časa zastopal tvrdko perja »Puhe 32 letni
trgovski zastopnik Adolf O., rojen v Celovcu. Za

naročeno blago je dobival predplačila, kadar pa
mu je denarja zmanjkalo, je obrnil denar, ki je
bil sicer last tvrdke, kar v svoje namene. Na tak
način je zagrešil številne goljufije, stranke pa so
se pritoževale iz vseh krajev. V torek večer so
kranjski orožniki aretirali v Kranju tega trgo-
veškega zastopnika in ga oddali v zapore okrajnega
sodišča. Pozneje bodo O. Adolfa odpeljali na okrož-
no sodišče v Split, ki je tega trgovskega zastopnika
že dalj časa zasledovalo.

»Zmešnjava nad zmešnjavo« je burka v petih
dejanjih, ki se imenuje tudi »Babilon«. To igro bo
uprizorilo Prosvetno društvo »Smonca« v Mavčičah
v nedeljo 20. t. m. ob 3 v Društvenem domu v
Mavčičah.

Kamnik

Tisočak v telovniku je naslov tridejanske pred-
pustne burke, katero uprizore člani dramskega
odseka društva »Kamnik« v soboto, 19. t. m., ob
8 zvečer in v nedeljo, 20. t. m., ob 4 popoldne v
društveni dvorani. Režijo vodi z vso spretnostjo
dolgoletna članica dramskega odseka in priznana
igralka na našem odru gđ. Izika Čevčeva.

Meščanska korporacija v Kamniku bo pola-
gala račune svojega dela na občnem zboru v nede-
ljo, 20. febr., ob 14 v dvorani Narodne čitalnice.
Dnevni red: čitanje zapisnika zadnjega občnega
zboru, poročilo načelnika, poročilo o računskem
zaključku za leto 1937, poročilo nadzornega od-
bora, odobritev računskega zaključka za leto 1937
in podelitev razrešnice, določitev nagrad in od-
škodnine načelniku ter članom gospodarskega in
nadzornega odbora, odobritev gospodarskega in
finančnega načrta za leto 1937, razpis volitev go-
spodarskega in nadzornega odbora, slučajnosti. —
Za ta občni zbor vlada med upravičenci Meščan-
ske korporacije veliko zanimanje.

Škofja Loka

Nesreča delavea. Gregor Škerlj, delavec iz
Škofje Loke, je pri delu v vasi Breznici tako ne-
srečno padel, da si je na dveh mestih zlomil nogo.
Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico.

Zivahna gradbena sezona se nam obeta v le-
tošnjem letu, zlasti v okolici mesta.

Izlet na Koroško. Naše prosvetno društvo na-
merava prirediti oba binkoštna praznika izlet na
Koroško. Pot bi bila približno ta-le: Škofja Loka—
Brezje (sv. maša)—Podkorensko sedlo—Beljak—
Osojsko jezero—Ostrovce—Gospa Sveta (prenoči-
tev)—Celovec—Železna Kapla—Jezerško—Škofja
Loka. Pojasnila v trgovini Planina in pri tajniku
Klobovsu. Izlet bo veljal 120 din.

Kostanjevica

Podpora župni cerkvi. Po posredovanju g. žu-
pana Likarja Jožefa je g. minister za pravosodstvo
odobril podporo v znesku 5000 din tukajšnji župni
cerkvi sv. Jakoba, da se poveča cerkev, ker ne za-
došča več krajevnim potrebam. S tem denarjem se
je omogočil celotni nakup opeke. Z delom se bo
takoj pričelo, ko bo vreme ugodno.

Nova cestna proga. Na osnovi odobritve g. mi-
nistra za zgradbe z dne 12. sept. 1936 št. 32.316 je
uvrščena cestna proga Kostanjevica—Ostre—Črneča
vas—Budinjak med banovinsko cesto. Od Črneče
vasi pa do Osunja cesta še ni gotova, vendar se na
banovini z vso vneto delo elaborat, tako da se bo
še letos pričelo z nadaljevanjem te proge na
terenu. Ker je ljudstvo v občini Kostanjevica zelo
prizadeto, bo to javno delo zelo olajšalo položaj na-
šega občana. Skrbnemu gospodu banu bomo za vso
pozornost ostali vedno hvaležni.

Halo telefon! Kostanjevica, št. Jernej in Cer-
klje dobe telefon. Tehnična dela so v polnem teku.
Hvala predsedstvu občine Kostanjevica, ki je znalo
tako pogumno in neizprosnoma voditi skoraj dve leti
pogajanja z ministrom za vojno in mornarico in
drugimi odličnimi činitelji, da se je ta želja končno
izpolnila.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; žen-
tovanjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali
oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri
naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se ra-
čuna enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po
Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglasov
treba priložiti znamko.

Službodob

Zobotehnika
starejšega, solidnega in
poštenega ter vsega
vseh del - sprejem. —
Nastop 1. aprila t. l. Dr.
Hajdarović, Sarajevo.

Denar

Hranilne knjižice
vrednostne papirje,
3% obveznice
za likvidacijo kmečkih
dolgov

Vajenci

Damski modni salon
sprejme vajenko. Naslov
v upravi »Slovenca« pod
št. 2326. (v)

Denar

stalno kupuje
AL. PLANINSEK
LJUBLJANA
Beethovnova ulica 14,
telefon 35-10.

Prodamo

Šivalni stroj
skoraj nov, ugodno na-
prodaj. Cesta 29. okt. 24.
dvorišče - levo. (1)

Kupimo

Rdeč čebulček,
šaloto, krompir, kiflečar
in domače korenjevo so-
me, kupujemo. Sever &
Komp., Ljubljana, Go-
spodarska c. 5. (k)

FILATELIJA

Filatelisti!
Ugodno prodam zbirko
švice, Romunije in Bol-
garije. Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 2329. (1)

Zivali

Poceni naprodaj
mlad plemenski petelin
Orpington. - Sv. Petra c.
št. 48. (1)

Vabilo

na
XLII. redno letno skupščino
Ljudske posojilnice v Ljubljani
r. z. z. b. z.

ki se bo vršila v ponedeljek 28. febr. 1938
ob 16. uri v posvetovalnici lastnega doma s
sledenim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva.
3. Sklepanje o potrditvi bilance.
4. Sklepanje o uporabi občika.
5. Dopolnilna volitev upravnega odbora.
6. Dopolnilna volitev nadzornega odbora.
7. Slučajnosti.

V Ljubljani, dne 16. februarja 1938.

Upravni odbor.

Oglejte si komplet kuhinjski pribor pri
tvrdki Stermecki v Celju. (Žrebanje bo 24. t. m.)

Vsem prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da
nas je danes ob pol 9 zjutraj, po kratki, mučni bolezni, pre-
videna s sv. zakramenti, zapustila naša ljuba sestra

Angela Žabkar

Pogreb drage pokojnice bo v soboto ob 2 iz hiše žalosti,
Livarska ul. 6, na pokopališču k Sv. Križu v rodbinsko grobnico.
Ljubljana, dne 17. februarja 1938.

Zinka in Avgust Zabkar.

Umrla je, pogosto previdena, v starosti 82 let, naša dobra
mati, gospa

Marija Zupanc roj. Adamič

Pogreb bo v soboto, dne 19. februarja ob 10 na župno
pokopališče na Krki.

Vsem prijateljem in znancem jo priporočamo v molitev.
Šmihel pri Žužemberku, Krka, dne 17. februarja 1938.

Andrej in Alojzij Zupane, župnika, Anton in Marija por.
Lampret, Terezija — sinovi in hčere

Proti pol deveti uri se je čudni sprevod po-
dal na pot. Vorski je šel spredaj s svetilko v
roki. Pomagača sta nesla nosilnici.

Ohlaki, ki so popoldne grozili, so se kopicili
in valili nad otokom, težki in črni. Hitro je pa-
dala tema. Pihal je močan veter, zaradi katerega
je sveča v svetilki močno plapolala.

»Brrr,« je godrnjal Vorski, »žalostno je. Pravi
večer na Golgoti.«

Skočil je vstran in godrnjal, ko je zapazil
majhno črno žival, ki je šla ob njem.
»Kaj je to? Poglej vendar! Rekel bi, da je
pes.«

»Otrokova mrcina,« je pojasnil Oton.
»Oho! da, slavnica Veselko. Sedaj pa ni preveč
veselo, žival. Zares, vse gre na žalostno. Počakaj
malo, mrcina umazana.«

Brenil ga je. Veselko se je umaknil in od
daleč spremljal žalostni sprevod in večkrat pri-
gledno zalajal.

Pot je bila težavna in vsak čas se je kdo
izmed možkih na travniku, ki je vodil do Dol-
men-aux-Fées, zapletel v korenine ali med brš-
ljanove veje.
»Stojte!« je ukazal Vorski. »Oddehlnita se
malo, dečka! Oton, daj mi steklenico! Srce se mi
prevrača.«

Pil je z dolgimi požirki.

»Sedaj si ti na vrsti, Oton... Kako, ne ma-
raš? Kaj je vendar?«

»Mislim, da so na otoku ljudje, ki nas gotovo
iščejo.«

»Naj nas kar iščejo!«

»In če so pripluli na ladji in pridejo po stazi
na strmi obali, po kateri sta hotela ubežati žen-
ska in otrok in katero smo odkrili?«

»Napada se je bati s suhega, ne z morja.
Sedaj je prehod zažgan. Nič več ni zveze.«

»Razen če ne odkrijejo vhod v celico na
črni planotah in da pridejo po rovu do tu?«

»Ali so odkrili vhod?«

»Ne vem.«

»Dobro. Pustimo, da ga najdejo; ali nismo
ravno kar zakrili izhod na tej strani, uničili stop-
nice in vse preobrnili? Da bi ga zopet odpili, bi
rabili skoraj pol dneva. Sedaj pa bo do polnoči
vse končano in že zgodaj zjutraj bomo daleč od
Sareka.«

»Končano bo... končano... to se pravi, da
bomo imeli en zločin več na vesti. Toda...«

»Toda, kaj?«

»Zaklad?«

»Ah! zaklad, to je beseda, ki te draži, lopov,
ne? Pomiri se in bodi brez skrbi, kakor da že
imaš v žepu del, ki ti gre.«

»Ali ste o tem prepričani?«

»Če sem prepričan! Ali misliš, da ostajam tu
zaradi srčne radosti in zastoj izvirajem to uma-
zano delo?«

Nadaljevali so pot. Čez četrto ure je padlo ne-
kaj kapljic dežja. Slišati je bilo tudi grmenje
Zdela se je, da je nevihta še daleč.

Težko so končali naporno pot in Vorski je
moral hlapecema pomagati.

»Končno smo na mestu,« je rekel. »Oton, daj
mi steklenico... Dobro... Hvala...«

Odložila sta žrtve pod hrastom, katerega
spodnje veje so bile odsekane. Zarek luči je raz-
svetlil napis: V. d. H.

Vorski je pobral vrvi, ki jo je že prej pri-
nesel in postavil k drevesu lestvo.

»Napravili bomo tako kot s sestrami Archi-
gnat,« je dejal. »Ovil bom vrvi okoli glavne veje,
ki smo jo pustili. Ta nam bo služila za škripe.«

Utihnili je in skočil vstran. Nekaj nenavad-
nega se je zgodilo. Zašepetal je:

»Kaj? Kaj je? Ali sta slišala žvižg?«

»Da!« je pritrdil Konrad, »dotaknilo se mi
je ušes. Rekel bi, da je izstrelek.«

»Neumen si.«

»Tudi jaz sem slišal,« je rekel Oton, »in zdi
se mi, da je zadelo v drevo.«

»Katero drevo?«